

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre anu 6 fl., 1/2 anu
3 fl., 1/4 anu 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 anu 18 frcs., 1/2
anu 9 frcs., 1/4 anu
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Unu şir garmond:
odată 7 cr., a doua ora
6 cr., a treia ora 5 cr.,
şi de fie care publica-
ţiune timbru de 30 cr.

Totă ce privesce focea
să se adreseze la «Re-
dacţiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaşiu.

Anul IV.

Blaşiu 3 Februaru 1894.

Numărul 5.

Împărăţia întunerecului.

Manifestaţiunea grandioasă a vieţii
şi puterii catolice din 16 a lunei tre-
cute a scormonit împărăţia întunerecului.

Sectarii dela putere credeau, că
veninul necredinţei şi alui indiferentis-
mului, pe care de unu pătrariu de veci
l-au străcurat în inimile cetăţenilor
creştini, i-a coruptu deja până la atăta,
câtă ei să-şi potă duce în deplinire
planurile lor criminale.

Salutarea sublimă a primatului ţerei:
Lăudatū să fie Isusū Christosū! repe-
tită de mii de glasuri a fostu pentru
stăpânitorii nostri ca tămăia pentru ne-
curatul.

Congresul catolicu a scos din să-
rite pe cei dela putere şi i-a demascatu.

Şi ceea ce se petrece sub ochii
ţerei, dar mai virtosu ceea ce se vede
a se petrece pe sub ascunsu, e unu lanţu
neîntreruptu de fapte nemorale şi de-
moralisătoare.

Numai la anul nou a asigurat
ministrul-preşedinte, că intenţiunea gu-
vernului nu este, să atingă prin proiec-
tele sale convingerile religioase ale ni-
mănu.

În 16 Ianuariu vine primatele bi-
sericeii catolice din Ungaria şi înainte
alorū mai multe mii de credincioşi adu-
naţi din tôte colţurile ţerei spune, că
proiectele bisericesci ale guvernului nu
se potū uni nici decâtă cu dogma ca-
tolică şi cu consciinţa religioasă a ca-
tolicilor.

De-odată cu congresul catolicu
partidul liberalu ţine o conferinţă, în
care la propunerea contelui Ştefanu
Károlyi declară, că privesce de o dato-
rinţă faţă de sfinţenia cuvintului datu,
ca acei deputaţi cari au promisū ale-
gătorilorū săi, să nu sprijinescă politica
bisericescă a guvernului, să se ţină de
vorbă. Ministrul-preşedinte îşi însuşi
declaraţiunile contelui Károlyi şi pro-
vocă pe deputaţii aceia, cari nu vorū
să voteze proiectele guvernului, ca ei să
iese din partidul liberalu.

După premisele acestea ce era mai
firescu, mai logicu şi mai moralu, de-
câtă să aştepte guvernul, să vadă,
care este părerea maiorităţii deputaţi-
lorū şi a locuitorilorū ţerei privitorū la
proiectele sale, şi apoi să lucre conformu?

În schimbă ce vedem?

Guvernul, contrariu declaraţiunii
şefului său, cercă în tôte chipurile şi
cu felu de felu de promisiuni a reţine
în partidul său pe aceia, cari au pro-
misū alegătorilorū săi, că nu vorū spri-
jini proiectele bisericesci ale guvernului,
cercă va să dieă a-i îndupleca să-şi
calce sfinţenia cuvintului datu.

Mai multu, guvernul pornesce im-
potriva aceloră, cari au ieşitu din par-
tidul său, demonstraţiuni, manifestări
de stradă şi voturi de neîncredere, ca
să-i silască, să-şi depună mandatul.
Aşa a făcutu la Timişora, Chichinda,
Dobriţinu şi Fiume.

Mai multu, totu guvernul pune la

cale adunări populare, cari să arete
aderinţa lorū faţă de proiectele sale.

Ei bine, spună ori cine, nu este
procedura acésta culmea imoralităţii
politice?

Nu este ore procedura acésta o
seducere a Coronei, care prin congre-
sul catolicu a primitu o privire ade-
vărată în fondul situaţiunii?

Şi n'amū avutu ore dreptu, cândū
spre caracterisarea situaţiunii şi a ac-
tivityi celorū dela putere amū întrebū-
inţatū numirea: *Împărăţia întunerecului?*

În adevăr astăzi, plane după fi-
asculū dela Timişora, guvernulū pote
să vadă, că proiectele lui nu trebuiesc
catolicilorū, nu greco-catolicilorū, nu
greco-orientalilorū, nu unei mare, pu-
temū dice, preponderante maiorităţii a
protestanţilor.

Cui trebuiesc dar proiectele gu-
vernului? E limpede. Dacă nu con-
fesiunilorū înşirate, atunci aceleia, care
mai rămâne, — Jidovilorū.

Şi étă cheea misterului.

Jidovii au trebuinţă de proiectele
bisericesci ale guvernului. Magiarisarea
numelorū nu i-a ajutatū la realisarea
tuturorū proiectelorū, ce le au. Lorū
le trebuie posibilitatea de a se viri între
cetăţenii creştini ca egalii şi totuşi ră-
mânându jidovi.

Posibilitatea acésta le-o dă guver-
nulū prin proiectele sale.

Ce folosū vorū avé însă adevăraţii
cetăţenii ai ţerei, aceia cari au susţinutu
şi susţinū statulū, asta va aréta-o vii-

Feuilleton.

Sarea pământului.

Organismulū animalicū şi omenescū se
susţine prin nutremintū asemenea organicū.
De odata cu nutremintulū acesta primesce
elū intru sine şi sările acelea anorganice, de
cari are lipsă spre dezvoltarea sa. Escep-
ţiune formeză numai sarea aceea, carea nu
numai lumea învăţată, ci şi poporulū nostru o
numesce sare. Escepţiunea asta devine încă
şi mai interesantă, dacă găsimū, că nutremintulū
nostru dîlnicū animalicū cuprinde procente
destulū de însemnate de sare. De ce nu ne
suntū aşa de preţioase salinile din Ulóra şi
din Marmatia?

Răspunsulū îlū găsiţi, îndată ce veţi
face unu studiū zologicū scurtū şi numai în
cerculū animalelorū domestice. Vitele, oile
şi caprele nōstre lingū sare cu multă lacomie.
Căni şi pisicele preferesce hrana nesărată
celei sărate. Aceea-şi diferinţă se găsesce
şi la animalele selbatice. Cele ce se nutrescū
cu plante. au lipsă de sare, érá cele ce se
nutrescū numai cu carne, nu-i simţesce lipsa.

Lucrulū acesta e bătătoriu la ochi şi
pentru aceea, că sarea, ce o primescū intru
sine animalele, cari se nutrescū cu plante,
nu e cu multū mai puţin decâtă ceea ce o
primescū animalele, cari preferă friptura, fie
chiarū şi nefriptă. Dar lucrulū acesta se
esplică prin aceea, că mîncătorii de plante
primescū de trei şi patru ori atăta sare de
kaliū, câtă mîncătorii de carne. Bogăţia asta
de kaliū a vegetalelorū produce lipsa aceea
de sare, carea o simţesce mîncătorii de carne.
Dacă se întîlnescū adecă kaliulū şi acidulū
carbonicū în soluţiune apătosă cu clornatriū,
adecă cu sare, se întîmplă o încrucişare, adecă
acidulū carbonicū se împreună cu natriulū,
érá clorulū cu kaliulū. Sarea comună este
însă partea anorganică cea mai de frunte
a plasmelū sîngelui. Ajungendu deci săruri
de kaliū prin mistuirea vegetalelorū în sînge,
acolo încă se sevârşesce procesulū acela de
încrucişare. În locū de clornatriū saū de
sarea comună cuprinde acum sîngele o altă
sare, adecă sarea de natriū, carea nu se ţine
de compositia normală a sîngelui, ceū puţinū
nu în măsură aşa de mare. Acum îşi începū
poliştii igienicii ai organismuluiū animalicū
funcţiunea sa. Poliştii aceştia suntū rărunchii.
Ei au misiunea de a păzi constantă compositia

normală a sîngelui, adecă de a scôte din
sînge tôte părţile anormale şi totu prisosulū
părţilor normale. Rărunchii scotū deci din
sînge sarea de natriū şi clorkaliulū, şi în
chipulū acesta serăcesce sîngele de clorū şi
de natriū, adecă de părţile elementare ale
sării comune.

Prin aceea deci, că ajunge în sînge o
cuantitate prea mare de sare de kaliū, se
răpesc organismulū o cuantitate mărişoră
de sare de natriū saū de sare comună, şi
perderea acésta trebuie neapăratū să se com-
penseze. De aceea animalele, cari se nutrescū
cu hrană bogată de kaliū, adecă cu vegetale,
simţesce lipsa sării.

Cele dişe vi-se vorū păré, că suntū
lucruri de totulū totū teoretice. Dar vă înşelaţi.
Celū ce se hrănesce mai alesū cu cartofi,
primesce în organismulū său dîlnicū până la
40 de grane de kaliū. Grânele şi păstăioşele
încă cuprindū multū kaliū. De aceea sătenii,
cari se nutrescū mai alesū cu vegetale, con-
sumă cu multū mai multă sare decâtă orăşenii,
cărora le dă mâna, să mînânce mai multă
carne. În Francia bunăoră ne spune statistica,
că sătenii consumă de trei ori atăta sare,
câtă consumă orăşenii.

Dar să trecemū dela indiviđi la poporē.

toriul, de cumva proiectele guvernului vor ajunge, să fie legi.

Noi putem să predicem acel viitor și fără a fi profeți. Viitorul va fi — blăstem, pe noi și pe nepoții noștri.

Pentru că mai întâi va veni corupțiunea morală. Și fiind că urmarea corupțiunii morale este totdeauna și corupțiunea, sărăcirea materială, va urma nimicirea noastră completă.

Și urma va fi, că pe ruinele împărăției Mariane se va înălța o nouă împărăție, împărăția Mamonei, împărăția întunerecului.

O mică rectificare. — Spațiul foil noastre nu ne-a permis, să reproducem interesante discursuri, cari s'au rostit în parlamentul României în cauza cestiunii române din Ungaria și Transilvania. Dacă am fi putut-o face această, nesmintită publicăm și preafrumosul și instructivul discurs al domnului ministru român Take Ionescu rostit în ședința parlamentului român din 13 Decembre 1893.

Fiind că însă acest discurs va fi ajuns la cunoștința cetitorilor noștri pe altă cale, credem, că este în interesul adevărului istoric a face o mică rectificare la aceste cuvinte ale simpaticului bărbat de stat: „Curtea episcopului român unit Lemeni,” dice dl ministru, „semăna a curte ungurească, atât de întrebuițată era această limbă, și la 1830, la mărtea episcopului Ioan Bobu, viitorul episcopu ținuse cuvântarea funebră în limba magiară. Chiar în cetatea românismului, în seminariul din Blăși, se introduce limba magiară; studenții neavându voi să vorbească românește, chipul pentru a deprinde latina, vorbeau între ei ungurește.”

Aserțiunile acestea se bazează pe esagerațiunile lui Papiu Ilarianu, în care a precumpenit zelul național și focul tineresc preste adevărul istoric.

Se poate, că în curtea episcopului bucătăriul și vizitiul fiind magiari vorbeau ungurește, fusă episcopul cu cealaltă preoțime din curte nici nu putea vorbi ungurește, deoarece avea în curte și preoți, cari nu sciau ungurește, cum a fost d. e. Ștefan Manfi, care dela început a fost în curtea lui Lemeni.

Cuvântarea funebră la mărtea episcopului Bobu s'a ținută în limba română din partea lui Teodor Popu, ér ungurește s'a ținută o scurtă vorbire din partea lui I. Lemeni numai la dorința Capitulu și numai pentru numeroșii Magiari fruntași, cari veniseră la înmormântarea episcopului Bobu.

În seminariul din Blăși nici odată nu a fost introdusă limba magiară ca limbă de propunere, ér clericii nici odată nu au fost opriti, să vorbească românește. Cel dintâi teatru românesc în această țară s'a ținut în seminariul din Blăși și sub episcopul Lemeni în anul 1833. Românii cei mai înflăcărați s'au crescut tocmă sub acest episcop în școlile din Blăși. (Veđi Bariu Istoria Trans. t. 3 pag. 613 și urm.) Protestul Consistoriului din Blăși și altul separat al episcopului Lemeni în contra introducerii limbii magiare în școlile românești sunt în deobște cunoscute. Ér dacă voim să avem iconă completă despre stările de atunci, să nu uităm, că în 1848 sub Andrei Șaguna, episcop român neunit, „episcopia Sibiului începuse a duce protocoale în limba ungurească, așadar făcu atâta pentru unguri, câtă-nici chiar înșiși unguri nu cutează a pretinde după lege,” cum ne istorisește Papiu Ilarianu, și dovedesc actele din timpul acela. În fine să ne aducem aminte, că în conferința ținută în Alba-Iulia la 1861, în care Ungurii au vorbit numai ungurește, și Mitropolitul unit Șuluțu, care scia bine ungurește, numai românește, Șaguna a vorbit și ungurește.

Acestea ne-am simțit dator în interesul adevărului istoric și pentru reputa-

țiunea Blășului a le accentua aci. Prin acestea însă nu voim a detrage nimica din valoarea discursului dlui Take Ionescu.

Decât cu pétra de capu, mai bine cu capul de pétra. — Acest sfat plin de dragoste și bunăvoință îl dă scumpul nostru patriot Bartha Miklós Sașilor ardeleni în nrul din 30 Ian. al „Magyarország”-ului din Budapesta. Bartha vorbește despre ordonanța, ce a dat-o ministrul Csáky cu privire la învățatori aceia, cari încă nu sciau ungurește or nu făc destul progres în limba ungurească cu învățării s'e din școlile populare.

Éta ce scrie Bartha între altele referitor la învățatori sășesci din comitatul Bistrița-Năsăud, pe cari i-a suspendat comisiunea administrativă a comitatului:

„Ce a adus ordonanța la ivelă? Aceea, că într'un singur comitat comisiunea administrativă a fost nevoită, să suspendeze cincisprezece învățatori populari renitenți. Toți învățatorii aceștia sunt de naționalitate sășescă. —

„Asta Sașilor nu le place. Sașilor le place, să alegă între legi. Legea asta ne trebuie, cealaltă nu ne trebuie; asta o ținem, cealaltă nu o ținem; asta ne este bună, cealaltă nu ne este bună. A sci ungurește nu e bine, așa cred ei. Dar românește sciu.

„Poporul acesta cultural scade pe și ce merge. Te cuprinde mila vădend nișcămintul lor popular. În restimp de trei-șeci de ani comune sășesci înflorite s'au făcut comune românești. Pe solidele lor case de pétra deja numai inscripția biblică mai e nemțescă; locuitoriul e român. Cuibul de rindunică l'a cuprins vrabia. Absorpțiunea e așa de repede, câtă — dacă ține așa — după o sută de ani numai zidul cetăților și bisericelor învescut cu mușchi va mai vesti esistența Sașilor.

„În Pinticul sășesc, Iușul sășesc,

Istoria ne spune, că omenimea la început nu prea cunoștea sarea și lipsa ei. Omenii se nutria pe atunci mai ales din vnatul pădurilor și apelor. Lucrul acesta pe încetul s'a schimbat tot mai tare, până am ajuns așa de departe, de sarea ne este tot așa de neapărat de lipsă ca și aerul și apa. Singur numai sarea a oferit omenii puțința de a înmulți din ce în ce tot mai mult artiții de hrană și de a ușora subsistența singuraticilor omeni, după ce de altă parte le-a îngreuiat tot mai tare înmulțirea lor.

Și numai din cele ce am spus până acum, încă se poate deja pricepe, că mărimea consumului de sare nu atâră înrâtă dela gradul de cultură al unui popor, câtă mai virtos dela chipul, în care se hrănește. Până unde ajung cunoștințele noastre înapoi în istoria omenimii, găsim în toate timpurile, că poporele nomade, cari se cuprindeau cu vnatul și pescuitul, or nu cunoșeau sarea de loc or o desprețuiau, pe când poporele, cari se cuprindeau cu lucrarea pământului, erau cuprinse de un dor irezistibil după sare. Până și în jertfe se exprima diferența această. Așa șcim despre Elini și Romani, că animalelor jertfite nu le adaugeau sare, éra fructele pământului le jertfiau totdeauna cu sare.

Să ne mai băgăm nasul și în filologie? De ce nu? Dór omului pretutindenea îl ferbe óla. Găsim, că limbile indo-germane nu au cuvint comun pentru sare, întocmai precum nu au nici pentru diferitele concepte ale agriculturii. Pentru exprimarea conceptelor, cari le cu-

prinde cultura vitetor, au ele din contră aprópe tot numai cuvinte de acelea, cari se pot reduce la rădăcini comune. E deci probabil, că poporele indo-germane nu sciau nimica despre sare pe timpul, când ele erau un întreg încă nediferențat și se muta dela o pășune la alta pe înălțimile și pe la pólele munților Belur-Tagh. Dar mai ales pe ele s'a aședat binecuvântarea dumnezească: „Cresceți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-lu stăpâniți pe el.” Ceta după ceta a pornit pe drumul, care li-lu aréta însăși natura, și a trecut preste șesul de lângă Aral și de lângă marea Caspică și preste șesul cel mare din Rusia de méđăđi. La marginea apusană a acestui șes au dat cetele acestea de stavila stâncilor și pădurilor Carpatine. Aci riu poporelor s'a despiciat în două. Un braț al acestui riu a urmat cursul Dunării și a și trecut. Din brațul acesta s'au format poporele pelasge-eline, itale și ilirice. Celalalt braț al riuului s'a îndreptat cătră méđăđoapte-apus. Avantgarda lor celtică a ajuns până în Holanda și de acolo a trecut și marea și a cuprins insulele Britaniei. În urma lor au venit Germanii, dintre cari unii încă au trecut marea și s'au aședat în Scandinavia. Mai pe urmă au sosit Litvanii și Slavii. Ei s'au aședat mai aprópe de légănul s'e strămoșesc din Asia. În dosul lor se vârsă pe plaiurile desertate riu poporelor iranice. Dar acesta îndată lângă légănul s'e se despici în două. Un braț porni de-a dreptul spre apus, éra celalalt carni spre méđăđi-apus. Ceta din urmă se aședă în

centrul și sudvestul Asiei, și numai puține rămulețe de ale lui ajunseră până la marea Egeică. Departe după Irani se ținea ascuns lângă munții Altai poporul călăreț și selbatic al Turcilor. Timpul lui avea să sosescă mai târziu. Încă și mai în dos, pe podeul de lângă lacul Baical, petreceau Mongolii. Ei aveau cu mult mai târziu, în evul među, să fie biciul cel mai grozav al omenimii.

Pe ce vreme au făcut poporele acestea cunoștința cu sarea, nu se poate satori. Lipsa sării li-se va fi ivit poate deja pe atunci, pe când au început a se cuprinde pe șesurile Asiei cu agricultura. Sare aveau pe acolo destulă. Atata e cert, că toate poporele acelea, cari s'au aședat în Europa, consună în numirea sării. Elinii îi dică *ala*, Latinii *sal*, Goții *salt*, Slavii *sole*, Irli *salun*, Cambrii *halen*.

În ce chip își câștigă poporele acestea sare, ne spun scriitorii cei vechi. Cel mai mare progres l'au făcut în privința asta Celții. Ei aveau saline cum se cade deja în vécul al treilea înainte de era creștină. Germanii începură a trece la agricultură chiar pe la începutul acestei ere. Ei grămădiau în apropierea isvórelor sărate lemne și le aprindeau, éra apoi le stingeau cu murătoare. În chipul acesta cărbunii se îmbrăcau într'o pătură de sare, care adevărată că era necurată și négră, dar totuși era cu mult mai concentrată decât cea din murătoare. Cu câteva vécuri mai târziu găsim, că Alemanii și Burgundii se luptau pentru isvórele sărate dela graniță.

Limbile finice nu au cuvint pentru sare.

Archiudul săsesc, Luna săsescă, Feneșul săsesc, Satul nou săsesc, Mateiul săsesc, Chindul mare, Ciucmandru nu mai este nici urmă de Sași. Daneșu, Holdvilag, Copșa mare, Șeica mare, Nadeșu, Frăua, pe când erau băeți, erau comune curate săsești. Câțiva păstori români locuiau în capul satului în niște colibi coporite cu paie. Acestea acum sunt comune în partea cea mai mare românească, și Sașii neaoși s'au retras în jurul bisericii strămoșilor din toate părțile. A treia parte a Brașovului, Sighișorei, Mediașului, a patra parte a Sibiului, Bistriței e deja românească.

„E vedită, că ei nu-și pot susține rasa. Viața lor e deja numai agonie. Limba lor era favorizată pe timpul lui Bach și Schmerling. Ei totuși au perit. Ursita le este contopirea. Dar felul morții și-l alegu întru adevăr cu puțină estetică. Se facu români, pe când s'ar pute face ungrî. Nu avem nici o excepție împotriva la aceea, ca pruncii lor să scie până la unu românesc. Ei și știu. Dar ei se hotărăsc și la ilegalitate, numai ca pruncul lor să nu învețe ungurește.”

Minunată sfat le dă Sașilor Bartha. Ei să nu mără cu marte firăscă, ci să se sinucidă. Primăscă-i sfatul acesta! Noi nu avem nici voința nici puterea de a-l face români.

Articolul lui Bartha e îndreptat în rîndul cel dintâi împotriva ministrului Csáky și împotriva guvernului întreg. De aceea continuă în chipul următoriu:

„Ilegalitatea acăsta vre să o pedepsească comisiunea administrativă a comitatului. Dora poate și aceea ar fi datorința guvernului ungureș, ca dacă perirea e ursita Sașilor, procesul acesta al descompunerii de rasă să nu întărească românimea, ci ungurimea. Însă guvernul ungureș a ajuns în cornu de capră în privința voturilor. Lucrul de căpetenie e majoritatea. Sentimentul național e șovinism, și încă șo-

vinismu condamnabil. Guvernul pune mai mare pondă pe aceea, ca să-și păstreze trei-spredece voturi, decât pe aceea, ca poporul săsesc să nu se contopescă cu românimea, și cu ungurimea.

„Închide deci pactu cu deputații săsești. —

„În contra ordonanței despre botezarea pruncilor din părinți de altă confesiune și-au înălțat glasul șese milioane de catolici. Totuși nu au retras-o, deși a fost ilegală, și deși judecătorii nu au putut-o executa. În contra ordonanței date în interesul învățării limbii ungurești și-au înălțat glasul câteva biserici săsești. Si guvernul a suspendat executarea ordonanței, deși e legală, și se jertfescă interesul național pentru trei-spredece voturi săsești.”

Proiectul de lege despre dreptul matrimonial.

(Fine).

Capitolul X.

Dispoziții finale.

§. 156. Jurisdicțiunea în afaceri matrimoniale aparține sferei de activitate a tribunalelor reg.

§. 157. Procesele matrimoniale și de logodnă pendente au să se predea tribunalelor reg. Tribunalele judecă în aceste procese:

a) Asupra validității căsătoriei după normele de drept, cari au existat înainte de intrarea în vigoare a legii actuale.

b) Divorțul și despărțirea de masă și de pată și pot hotărî numai atunci, dacă acăsta e cu puțință atât după normele de drept, ce au existat, cât și după actuala lege, sau dacă despărțirea de pată și de masă s'a întâmplat pe baza unui fapt, care după legile existente constituie un motiv de divorț.

În procesele de logodnă în curgere au să se aplice exclusiv dispozițiile legii actuale.

§. 158. Validitatea căsătoriilor închiate înainte de intrarea în vigoare a legii actuale are să se judece după normele de drept de mai înainte.

Atari căsătorii însă pe baza unei astfel de pedeci de validitate, pe care legea actuală nu o recunoște ca atare, pot fi atacate numai

atunci, dacă după legile de mai înainte nu esista dispensare.

§. 159. Căsătorii închiate înainte de intrarea în vigoare a legii actuale pot fi dizolvate și pe baza astorfelii de fapte, cari s'au ivit sub regimul normelor de drept de mai înainte, dacă aceste fapte atât după normele de drept, ce au fost valabile pentru căsătorie, cât și după legile actuale servesc ca motiv de divorț, sau dacă pe baza unui fapt, ce după legea actuală constituie un motiv de divorț, a existat despărțirea de pată și de masă.

În casuri de acestea pritul, conform §-lui 107, poate cere, ca pritul să fie declarat vinovat, dacă poate dovedi în contra lui un fapt, care după normele de drept de mai înainte a servit ca motiv de divorț deși după legea actuală acesta nu e considerat ca atare.

§. 160. Dacă în sentința adusă pe baza normelor de drept de mai înainte s'a restrins capacitatea de a închia căsătorie a unuia dintre soți, acăsta restricție are valoare numai în cazul prevădit în §. 23. alii legii actuale.

§. 161. Dacă după normele de mai înainte soții au fost despărțiți în mod legal de pată și masă pe baza astorfelii de fapte, cari în legea actuală servesc ca motiv de divorț, fiecare dintre soți poate cere, sub condițiunile cuprinse în §. 130, ca judele să schimbe sentința privitoare la despărțirea de pată și de masă în sentința de divorț.

§. 162. Dacă părțile dovedesc, că vestirea s'a făcut înainte de a intra în vigoare legea actuală, conform normelor de drept de mai înainte, atunci nu e de lipsă a se face nouă vestire. Funcționarul civil e însă și în cazul acesta dator, să cerceteze, dacă cumva după legea actuală nu există vre-o pedecă de căsătorie.

§. 163. Dacă legea hotărăscă un termen pentru validarea drepturilor, și legea de mai înainte nu cunoște o astfel de restricție, în cazul acesta termenul se va computa începând din ziua, de când a intrat în vigoare legea actuală.

§. 164. Dacă legea actuală hotărăscă pentru validarea drepturilor un termen mai scurt decât cel de mai înainte, în cazul acesta dispoziția legii actuale e a se aplica numai atunci, dacă pentru validarea drepturilor lor, după normele de drept

Finii apusei sunt agricultori și folosesc sare, dar numele i-l'au împrumutat de la Germani. Finii resăriteni din contra sunt vînători și nomazi până în ziua de astăzi și nu folosesc sare. Asemenea nici poporele nomade de vînători și pescari de prin sudul Rusiei și de prin Sibiria. Vînătorii din Sibiria se interesază de sarea din straturi și ape numai într'atâta, întru cât turmele de vînături se adună și lingă la ea. Ei înșiși nu simțesc lipsa de a-și săra carnea, carea o mănăncă. Samoieții și Tungusii nu-și sară mîncarea până în ziua de astăzi. Călătorii înșiși fiind siliți a se acomoda în hrană poporul, încă nu simțesc de loc lipsa sării.

E bătătoriu la ochi, că acelea popore nordice, cari se nutresc cu carne nesărată, la junghierea animalelor împedecă după puțină scurgerea sîngelui din trupul animalului. Eschimocii rîndind de marte vre un lup de mare îndată îi astupă rana.

Interesante sunt cele ce ne spune mineralogul Dittmar despre Camciadali. Ei se hrănesc mai ales cu pesci. Pe iernă îi uscă în aer, sau îi aruncă în gropi, unde întregul proviant se prefăce într'o masă grozavă de puturosă. Mîncarea asta predilectă a Camciadaliilor nu poate fi priinciosă sănătății. De aceea guvernul rusesc a luat măsurile cele mai severe pentru a introduce marinarea sau sărarea pescilor. Poporul primia sare pe lângă un preț de totu bagatelă. Camciadali sunt nespuse de ascultători. Ei marină în chipul cel mai loial atâția pesci, cât li-s'a poruncit, să marineze, dar — de mîncat nu i-au mîncat.

Totu asemenea spun călătorii și despre poporele din Asia sudică, Africa, America și Polinesia. A. de Wrede spune despre niște triburi de Beduini, că „Beduinii mănăncă carnea fără de sare și se par a găsi, că folosirea sării e un lucru ridicol. Unul a spus altuia, că eu folosesc sare, și toți m'au riseră.”

Beduinii sunt nomazi. Triburile Negrilor din Africa dimpotrivă se cuprind aproape toate cu agricultura. Despre Mandingii ne spune Mengo Park: „Sarea trece de delicatesa lor cea mai de frunte, și Europenul nu se poate mira de ajunsă vedend, cum lingă la sare pruncii Mandingilor, ca și cum ar fi zahar.”

Lucrul s'ar pute ilustra și cu mai multe exemple. Dar cele amintite pare-mi-se ajung spre a dovedi, că folosirea sării la mîncări își are cauza în nutrirea cu vegetale.

Cu începutul trecerii poporelor la agricultură și la moravuri mai blânde a început deci și sarea a le fi neapărat de lipsă, și poate pentru puterea sării de a păzi de putregune a început ea a se privi și de un lucru sîntit, de un dar al țărilor și a se mesteca în vederile și datinele religioase ale poporelor. Străinului și ospelui îi oferia sare ca simbol al prieteniei, statorniciei, credinței și ospitalității. Slavii primesc încă și în zilele noastre pe oșpetii săi întimpinându-i cu pâne și sare. Încă și în zilele noastre se provocă în casuri de certy Arabul la aceea, că mimicul lui a mîncat cu el pâne și sare, adecă a închiat cu el legătura prieteniei intime.

Istoria sării e deci șota istoriei civilizației. Cu cât a progresat mai tare civilizațiunea, cu atât mai dînică și mai neapărată s'a făcut și folosirea sării. Pe faptul acesta se întemeiază calculul guvernelor civile, când ele deja în timpurile cele mai vechi au impus contribuție indirectă pe sare. Contribuția asta firescă era urgentă. Omenii au intrupat ura acăsta a sa și în mituri. Așa spune un mit, că regele Lisimac a impus contribuție pe sarea, carea omenii o luaseră până atunci neîmpedecă de lângă malul mării. Atunci darul acesta al naturii a dispărut fără de veste — un semn al mîniei țărilor — și a apărut țărași, numai după ce regele a abrogat legea, cu care impuse contribuția aceea.

Ura poporului asupra acestei contribuții o înțelege ori cine ușor, dacă bagă de samă, că poporul de rîndu pörtă sarcina acestei contribuții. Poporul de rîndu se nutrește adecă mai virtos cu vegetale. De aici se vede și nedreptatea strigătoare, ce o cuprinde contribuția acăsta. Închii cu cuvintele, pe cari Iustus de Liebig le-a scris în „Epistolele chimice”: „Ea este între toate contribuțiile de pe continent cea mai hidă, cea mai dejositoare de minte omenescă, cea mai nefrăscă. Se vede, că în instinctul unei oi ori în alu unui boș se manifestă mai multă înțelepciune decât în dispozițiile acelei ființe, carea — lucru șod — se privește pe sine destul de desu de asemănarea cuprinsului a totu bunătatea și înțelepciunea.”

de mai înainte, părțile dispun încă de timp mai lung decât cel fixat în legea actuală. În astfel de cazuri noul termen se va computa începând din ziua intrării în vigoare a legii actuale.

§. 165. Ministerul va fi autorizat, ca să dispună prin o ordonanță intrarea în vigoare a legii actuale în orașul și teritoriul orașului Fiume.

§. 166. Legea actuală va intra în vigoare în ziua . . . a lunii . . . anul 189 . . .

Începând cu ziua acesta normele de drept existente cu privire la afacerile matrimoniale vor ieși din vigoare și în locul lor vor intra în vigoare dispozițiile legii actuale.

§. 167. Cu executarea acestei legi sunt însărcinați ministrii de justiție și de interne.

Revista bisericească.

Din Patrie.

Episcopul de Vesprim br. Hornig a adresat o pastorală poporului din diecesă sa. Pastorală se va citi în 11 a. c. în toate bisericile. Prin ea zelosul episcop îndemna poporul, ca să urmeze învățăturile cuprinse în pastorală colectivă a episcopatului, să se folosească de drepturile sale politice spre apărarea bisericii și să se adune la rugăciunile publice, ce se vor ține pentru prosperarea religiei și a bisericii. Guvernul, temându-se de acțiunea catolică îndreptată în contra proiectelor politice-bisericești, se grăbește a le aduce cât mai curând la desbatere în parlament. În cercurile parlamentare se crede, că desbaterea căsătoriei civile se va începe încă în 12 a. c., de nu va căde până atunci cabinetul cu proiectele lui cu totu.

Roma.

În 28 Ian. Sfinția Leon XIII a celebrat s. liturgie solemnă în biserică s. Petru fiind de față 12,000 de omeni. După s. liturgie a primit felicitările omagiale ale credincioșilor din Roma conduși de cei 52 parohi ai lor. Ținându Sfinția Sa o alocuțiune între altele a zis: „Cu deosebită plăcere primesc omagiile bunului popor roman, față cu care totdeauna am avut o propensiune singulară, ca față cu un primogenit. Poporul va înțelege dară durerea, ce o simțim vedându grăua situațiune a Romei, pe care raporturile generale din peninsula o agraveză și mai mult. Dorim, ca miseria actuală să se schimbe în bine, și ca ordinea să se restabilească acolo, unde este conturbată. Roma de presente suferă, precând odinioară se bucura de prosperare sigură. . . . Nică un folos nu rezultă din ascunderea faptului, că pustiirea sistematică a religiei a deschis calea decadinței morale și materiale.“ Deși ceremoniile au durat preste 2 1/2 ore, Sfinția Sa totuși nu se părea obosit.

Se anunță din Roma, că Sfinția Sa va da o enciclică despre situațiunea bisericii catolice din Rusia. Enciclica va fi scrisă cu moderațiune și nu va fi ostilă față cu Rusia.

Revista politică.

Afaceri interne.

În dieta țerei s'a desbătut și primit cu puține modificări proiectul de lege despre economia de câmp. În șe-

dința din 26 Ian. a camerei fiind vorba despre suspendarea dreptului de imunitate a deputatului Ábrányi Cornel, redactorul lui „Pesti Napló“ Urányi impută redacțiunilor, că corump pe oficialii mai miseri spre a trada secrete oficiale. Ugron susține, că redactorii sunt îndreptățiți a recurge la acest mijloc spre a informa publicul, deoarece guvernul folosește biroul de presă pentru scopuri de partid, căci comunică scirile numai foilor favoritate, între care cea dintâi este „Neue Freie Presse“. În fine Ugron dice, că este scandal și rușine ne mai pomenită, ca o „Neue Freie Presse“ și alte foi germane să primească mai întâi informații oficiale despre afacerile unguresci. Dreptul de imunitate a deputatului Linder s'a suspins pentru cunoscuta afacere cu candidatul de episcop sârbesc Petrovic.

Repășirile din partidul guvernamental se continuă așa, cât acest partid abia mai dispune de o majoritate de vre-o 8 voturi. Disidenții s'au constituit în un partid separat sub conducerea contelui Iuli Szápáry alegându de președinte pe Péchy Tamás, fost președinte al camerei deputaților.

Guvernul vedându, că totu mai mulți deputați ies din partidul lui, inscenază în diversele părți ale țerei adunări de protestare în contra deputaților, cari au părăsit guvernul din cauza proiectelor bisericești. Tactica acesta de a seduce și falsifica opiniunea publică sigură a învățat-o dl Wekerle dela magistrul său Tisza Kálmán. Atări adunări s'au inscenat până acum în Timișoara, unde funcționează ca comite suprem un cumnat al dl Wekerle. La adunarea acesta catolicii s'au prezentat în număr precumpenitor și au aprobat repășirea contelui Szápáry din partidul guvernamental. Cu toate acestea președintele adunării, amic al căsătoriei civile și al guvernului, a enunțat, că majoritatea adunării a votat neîncredere deputatului său Szápáry, fostul ministru-președinte și cap al partidului liberal. În Losoncz organele guvernului în o adunare compusă de omeni dependenți au votat neîncredere contelui Gyürky. Adunarea din Kikinda mare, unde poliția cu forța a oprit vorbirile opoziționalilor, a votat încredere guvernului, deși 9 din 10 părți ale orașului sunt în contra căsătoriei civile.

În unele comitate comitetele administrative sub cuvint, că execută ordinațiunea ministerială din 25 Septembrie Nr. 43,760—1893, au delăturat din posturile lor pe învățătorii, cari nu știu unguresce. În contra purcederii arbitrare a comitetelor s'au făcut recursuri. Deputații Sașilor au fost în persoană la ministri în cauza acesta. Dl ministru Csáky spre a înfrina zelul escesiv al comitetelor administrative în 20 Ian. 3812—1894 a dat o nouă ordinațiune, în care provocă aceste comitete, ca de câte ori vor fi aflat de necesar a excepționa pe vre-un învățător, pentru că nu știe unguresce de ajuns ori n'are calificațiune, să vre-o școlă, fiind că nu corăspunde legii, să înscințeze despre acesta nu

numai pe susținătorii respectivei școle, ci să raporteze și ministrului, ca să potă judeca asupra dispozițiunilor făcute.

Germânia.

Nu numai presa germană, dară întră țara vorbesce despre împăcarea împăratului cu principele Bismarck. Împăcarea s'a întâmplat la inițiativa împăratului Wilhelm II, care încă în 22 Ian. a trimis principelui la Friedrichsruhe o epistolă prin adjutantul său contele Moltke. În 15 fostul cancelar de fier a călătorit la Berlin, unde i-s'a făcut o primire splendidă ca unui domnitor. La gară a fost binevenat de principele Enric și de auctoritățile supreme militare. Calea dela gară până la reședința împăratăscă, unde i-s'a aranjat cuartirul, a fost o adevărată cale de triumf. Împăratul l'a primit cât se poate de cordial, făcându-l cele mai mari onoruri. Tote foile germane fac elogiuri împăratului pentru împăcarea cu Bismarck, căruia este a se ascrie în mare parte gloria și puterea de azi a imperiului german. Foile oficiale germane vre să desbrace de ori ce caracter politic împăcarea și înținirea împăratului cu fostul cancelar. Cu toate acestea nu se poate nega, că această împăcare este de mare moment și din punct de vedere politic. Ea este o aprobare a politicii inaugurate de Bismarck. Politica lui Bismarck însă pune un pond deosebit pe păstrarea bunelor relații cu Rusia.

Frânci.

Msgr. Richard arhiepiscopul de Paris la provocarea Papei va merge în Roma spre a raporta despre organizarea partidului republican catolic. Precum se anunță din Vatican, acolo a făcut cea mai bună impresiune reintrarea contelui de Mun în parlamentul francez. Deputatul socialist Clovis-Hugues a făcut imputare guvernului, că a abusat de puterea sa ordinându perchiștiune domiciliară și arestarea mai multor anarhiști. Ministrul a răspuns, că numai a aplicat legea, și în adevăr a și sequestrat mai multe scrieri anarhiste, materii esplosive și mașini infernale. Deputatul socialist Thorer a strigat: „Să trăască comuna!“ (Comunardii au comis în Paris cele mai mari fărădelegi pe timpul războiului din 1870.) Camera a hotărât eschiderea lui, dară el n'a voit să iese decherându, că numai forței va ceda. Într'aceea au părăsit sala toți deputații afară de socialisti, pe cari i-a scos militia. La redeschiderea ședinței majoritatea precumpenitoare a camerei a aprobat purcederea guvernului față cu anarhiștii.

Sârbia.

Spiritele agitate prin ultima criză ministerială și constituirea noului cabinet s'au mai liniștit, cu toate că radicalii nu au lăsat nimica neîntrebuințat spre a inscena demonstrații și scandaluri. Cabinetul Simici, compus din bărbați luminați și fără colorit de partid, întâmpină simpatie în țară. Regele folosindu-se de dreptul, ce-l acordă articolul

50 din constituție, a amnestiată pe membrii cabinetului liberal Avacumovici puși sub acuză prin hotărîrea dela 21 Aug. 1893 a scupcinei, a sistat procesul și a disolvat tribunalul constituit pentru judecarea acușărilor.

Partidul radical a publicat un manifest, în care protesteză în contra celor petrecute în Sârbia în zilele din urmă și declară, că petrecerea exregelui Milan în țară și participarea lui la afacerile publice este contrară constituției; asemenea contrară constituției este și sistarea procesului și desființarea tribunalului de stat în afacerea cabinetului Avacumovici; era ministerul compus în 24 Ian. a. c. este neparlamentar. Radicalii se pregătesc la o luptă crâncenă nu numai în contra cabinetului actual, dară și în contra regelui.

Corespondințe.

Budapesta, 1 Februarie 1894.

Onorată Redacțiune!

Vedându, cât de cu grabă ați făcut corespondințele mele de deunăzi loc în „Unirea”, nu pot să mă împotrivesc ispitei de a vă scrie din nou. Ași dice, să mă iertați, că mă îmbuldesc așa de tare, dacă n'ași sci, că redacțiilor le pare bine, când le îmbuldesc manuscrisele și abonamentele. Vă doresc deci abonenți cu ridicata și mă apuc de lucru.

Sermanul Petrovici pôte că ați cetit, că în loc de episcopie a căpătăt mănăstire, căci -- die kleinen und dummen hängt man auf, die grossen und geschickten lässt man laufen. Dar ce mă apucă eu, să reformez lumea neunită?

Guzgani până acum încă n'au părăsit mōra pustie. Înțeleg pe patrioții sași din casa deputaților. Se vede, că ei sperază, că se vor mai puté purta împrumutată de nasu cu guvernul actual. Fie-le de bine! Totu pe calea asta și-au câștigat Sași și până acuma prilej de a asupra și neîndreptăți pe Români din fundul regesc. Numai să n'o pățescă cu încrederea sa cea mare în îndelungă răbdarea lui Dumnezeu. Însă vedu, că era m'am apucut, să reformez lumea. Ce mă privește pe mine sōrtea Sașilor? De pe partea mea rabde-i Dumnezeu, dacă noi Români suntem vrednici, să-i rabde.

Într'aceea aluatnă aruncat de congresul regnicolar catolic continuă procesul de dospire. Veți fi cetit, că dospirea acesta din clubul partidului guvernamentală a trecut și în casina națională, unde se întrunesc toți cei ce au ceva trecere în viața politică ungurească. Veți fi cetit, cât de rușinosă a fost în casina căderea clicei lui Tisza Kálmán la alegerea comitetului casinei, și veți sci deci, cum din clica acesta singur numai Tisza Kálmán a fost ales ca din milă în locul celui mai de pe urmă în comitet. Însă cu atâta încă nu s'a sfârșit comedia tragică. Dospirea aum a trecut la a se asemăna ferberii vinului, și în curându se va vedé, cine sunt drojdiiile. Dar veți dice, că pe mine ce mă privește daraverurile din casina națională? Aveți dreptate.

Așa e. Dar apoi ce să vă scriu? Veți fi sciind și aceea, că Silviu Rezei încă nici acum nu se pôte deslipi de partidul guvernamental. Pe semne nu scie, că episcopii

catolici se fac episcopi din darul lui Dumnezeu și din grația Scaunului Apostolic, era nu din grația cutărui ori cutărui ministru liberal și francmason. „Celu ce nu intră pe ușe în staulul oilor, ci sare pe airia, acela este fur și tâlhariu.” Și acum fie de bine și lui Silviu Rezei dragostea, ce o nutrește față cu firma Csáky, Szilágyi et Cie! Și în chipul acesta vedeți bine, că nu v'am scris nimic, ce n'ați sci deja de prin sftnta Scriptură, de prin canónele bisericesci și de prin foile din Budapesta.

Dar să vă scriu totuși ceva nou: ce diceți la idea unui congres de protestare al Românilor greco-catolici? Etă o nucă. Spargeți-o acolo în Blăși, să vă țină Dumnezeu, că mie mi-se pare, că meșul i-ar fi bun.

Vă salută

P.

Colecta cruceriului.

La colecta cruceriului inițiată de noi în numărul 16 al „Unirii” din 1891 au solvit:

În Arhidieoesă. Protopopiatul Dergei: Parochia Chendrea 3 fl. 24 cr.

Până acum a încurs de totu suma de 1,693 fl. 69 cr.

Noutăți.

Din Diecesa Oradei-mari. On. *Georgiu Maiores* preot neo-ordinat e numit cooperator în *Sajteny*.

„*Moniteur de Rome*.” Acesta fōe catolică înainte de asta cu câteva luni a încetat să apară. Acum a reapărut sub numirea „*Le Nouveau Moniteur de Rome*” totu cu programul de mai înainte. Precum se scie, fōea acesta în multe cestiuni își primesc informațiunile de-a dreptul din Vatican.

Dr *Vasilu Lucaci* a fost în Viena spre a consulta medicii asupra bōlei sale de ochi, contrasă în temniță; acum erași s'a rentors la spitalul „Crucea roșie” din Pesta.

Universitate catolică. Lui „*Pesti Napló*” i-se scrie, că arhiepiscopul și capitulul de Agria s'au hotărît, să înființeze din incidentul serbarii milenului o universitate catolică în Agria. Spre scopul acesta voru folosi fundațiunea de 100.000 lăsată de fostul episcop de Cianadú Bonnaz și eventual și alte fundațiuni. Celealalte cheitueii le voru purta arhiepiscopul cu capitulul. Ridicarea facultății de medicină este eschisă.

Serată literară. Sâmbătă în 3 Februarie a. c. se va ține a patra serată literară aranjată din partea Reuniunii femeilor române gr.-cat. din loc. Va diserta dl profesor Iuliu Karsai vorbind despre „Sōre și unele proprietăți ale lui”. Serata se va ține în sala de desemnă a gimnasilui și se va începe la orele 8 sēra. Sperăm, că publicul nostru se va presenta în număr totu așa de frumos ca și la cele precedente.

Contra duelului. Partidul central al dietei din Bavaria a prezentat un proiect de rezoluțiune, prin care dieta îndrumază guvernul, ca să aducă câtu mai curându o lege rigorosă pentru stîrpirea duelului. Proiectul de rezoluțiune s'a primit cu majoritate de voturi.

Bal filantropic în Blăși. Duminică în 11 Februarie se va aranja în sala otelului „Univers” balul filantropic în folosul fondului pentru ajutorarea studenților miseri în casu de morbu. Prețul intrării pentru persoană 1 fl., pentru familie de 3 membri 2 fl., preste trei membri 3 fl.

Demonstrațiune anti-liberală la casina națională din Budapesta. Duminică s'a întâmplat alegerea comitetului „casinei naționale”, a cărei membri sunt mai ales ungari și alți fruntași ai Ungariei. La alegere în mod demonstrativ au fost oborși ministrii Tisza Lajos și Bethlen, secretariul de stat contele Andrassy și alte notabilități

liberale; din contră au fost aleși mai mulți fruntași ai partidelor opoziționale. Tisza Kálmán abia a eșit cu o majoritate de câteva voturi. Acestor alegeri li-se dă mare însemnătate politică; ele dovedesc, că în cercurile înalte liberalismul, așa cum se practică în Ungaria, nu mai are trecerea de mai înainte.

Procesul Memorandului. „Dreptatea” din 31 Ian. scrie: „O scire privată ne comunică, că guvernul maghiar a luat dispozițiune, ca procesul memorandului să se pertracteze încă în decursul lunii Febr. Scirea e probabilă, fiindcă guvernul are acum lipsă de agitațiune în favorul său și nimic nu-l ridică și întărește așa mult în ochii orbii ai șovinștilor decât prigoanirea naționalităților și în deosebi a Românilor. Totodată ni-se comunică, că guvernul are de gând, să lase Românilor cel mai larg cerc de apărare.”

„România Jună” societate academică social-literară în Viena publică „Raportul anual” pe anul administrativ al 23-lea. Din acest raport se vede, că cu închierea anul administrativ 1892/3 „România Jună” numără 31 membri fundatori, 92 membri onorari, 58 membri emeritați și 47 membri ordinari. Ședințe ordinare s'au ținut 13, literare 4, festive 2. Diare primesc societatea 35, cărți are 832 opuri în 1124 volume și 139 broșure, era averea ei totală face 12,893 fl. 72 cr.

Societatea „România Jună” s'a constituit pe anul administrativ 1894 în următorul mod: a) Comitetul: Președinte Drd med. *Titu Livi Tulea*. Vicepreședinte stud. med. *Alexandru Vajda-Voevodu*. Secretar I stud. fil. *Nicolae Puicanu*. Secretar II stud. med. *Constantin Mândriță*. Casar stud. med. *Corneliu Mesaroșu*. Bibliotecar și econom stud. fil. *Petru Macsimiuc*. b) Comisia literară: Drd med. *Iuliu Anca*, stud. fil. *Nicolae Puicanu*, stud. for. *Ilie Pârulescu*, stud. fil. *Petru Macsimiuc* și stud. for. *Isidoru Tarnavschii*. c) Comisia revêdătoare: Stud. med. *Valeriu Iovănescu*, stud. for. *George Sêrbulțu* și stud. med. *Alexandru Crăciunescu*.

Țarul Rusiei de câteva zile zace de influență, care este împreună cu bronchiță și cu inflamațiunea plămânei drepte.

Principele moștenitor al Bulgariei s'a născut în 30 Ian. în Sofia.

Petrovici Gerasim, care a voit să ajungă la episcopie prin mijlocirea onorabilului deputat Linder, după ce prin indiscrețiunea s'a și-a mănăcat și episcopia și omnia, este lipsit și de oficiul ocupat până acum ca administrator al episcopiei sêrbesc de Buda. Bietul Petrovici are 4 prunci minoreni.

Linder György, cunoscutul deputat național al dietei ungare, a mai stors bani și dela alții, nu numai dela bietul candidat de episcop Petrovici. Mai mulți țărani din Kis-Orosz i-au dat dlui Linder 600 fl., ca un oficial, pentru care a cerut Linder banii, să le mijlocască pământu destinată pentru colonisări.

Cărți aprobate. Ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică a aprobat următoarele cărți școlastice din editura *Librăriei Ciurcu* în Brașov: *Carte de Cetire*, pentru cl. III gimn. și reală, de V. Onițu, prof. Prețul 1 fl. *Cursu practic de aritmetică* pentru școlele populare în trei părți, întocmit de prof. Ars. Vlaicu. Partea I 22 cr., II 25 cr., III 30 cr. *Cartea Poporului*, carte de cetire pentru anii din urmă ai școlilor populare, școlele de repetițiune, cursurile de adulți și pentru poporul nostru întocmit de Ioan Popu Reteganul. Un volum mare de 360 pagini, în legătură solidă. Prețul 75 cr.

† *Lucreția Dredeanu n. Romanu*, soția preotului gr. cat. din Șişești *Eugeniu Dredeanu*, după un morbu scurt a reposat în al 21-lea an al etății și al 5-lea al fericeții sale căsătorii, lăsându două prunci orfane. În veci aminirea ei!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

XVI.

Șincai despre s. Unire.

(Fine.)

§. 6.

Dl. Densușan, ca să dovedească, că Șincai a fost contrariu sfintei uniri și nu a recunoscut nici un folos din această legătură sfințită, citează și următoarele cuvinte ale marelui cronicariu: ¹⁾ „Ci noi Români, de vom lua afară clerul cel unit, care încă mai numai atâta se socotesc, câtă a cincă rătă la cară, ce folosă amă avută, sau avem din tote acestea (unire)“ ²⁾

Cuvântul „unire“ pus în parantesă nu este al lui Șincai, ci al domnului Densușan. Șincai aci nu vorbește despre sfinta unire, ci sub expresiunea „tote acestea“ înțelege dispozițiunile cuprinse în două diplome împărătesci, despre cari vorbise mai înainte, și anume în diploma împărătescă din 16 Februarie 1699 referitoare la scutițele garantate uniților și în diploma din 5 Septembrie 1699, prin care se asigura și catolicilor dreptul de a ocupa funcțiuni înalte în proporțiune egală cu calvinii netoleranți, și se dispunea, ca „poporeni cuarta sau a patra parte din dijme să o dea parochilor săi și nu acatolicilor“ ³⁾. La aceste diplome se referesc cuvintele lui Șincai, și dacă considerăm și aceea, ce Șincai adaugă după cuvintele citate, aflăm, că idea dînsului a fost, că diplomele acelea au adus folos numai preoților, întru cât numai acelea dispozițiuni din diplome s'au executat, cari se referesc la ei, pe când celelalte dispozițiuni referite la poporul de rînd și la nobilii români, — pentru împotrivirea nobililor magiari fără deosebire de confesiune și a Sasilor egoiști, — au rămas literă murtă. Ca să se facă ceva pentru preoțime, s'au învoit cu mare greutate și dușmanii Românilor, pentru că în ochii lor „clerul mai numai atâta se socotesc, câtă a cincă rătă la cară“. Adecă după idea exprimată de Șincai dușmanii Românilor cugetau în sine: Să facem ceva și pentru clerul românesc, ca să le scotem celor din Viena ochii, dar să nu facem nimica pentru masa poporului și a nobililor Români, căci prin această ne-am periclitat interesele noastre de rasă și de popor privilegiate. Dacă însă emancipăm numai clerul, atunci atâta ajutoriu dăm poporului român, câtă se ajută un cară cu a cincă rătă.

Că acesta a fost idea lui Șincai și nu cea născocită de dl. Densușan, se vede de acolo, că cronicariul în alinea, ce urmează imediat după cuvintele citate, nu în contra sfintei uniri se plînge, ci în contra crăescului guberniu și a dietei transilvane, unde dominau acatolicii: „Detunați fiind,“ — adaugă Șincai, — „prin diplomaturile cele mai sus aduse ardelenii cei cari nu voiau binele nemului românesc, crăescului guberniu următoarea rînduélă o a făcută dimpreună cu voința staturilor și a cetelor ardelenesci etc.“ (Urméza rînduélă asupra pentru Români.)

Totă cam în înțelesul acesta vorbește Șincai și în altă locă citat de Densușan. ⁴⁾ În virtutea diplomelor date de Curtea din Viena Români tocmai pentru aceea, că s'au unit, ar fi trebuit să se bucure de anumite scutițe. Însă la acesta de o parte s'au împotrivit calvinii cei atotputernici în Ardél, ér de altă parte catolicii de ritul latin din țară, cari în virtutea unității de credință ar fi trebuit să ne apere, nu s'au întrepus de destulă energie pentru Români, ca aceștia să-și pótă exercita neîmpedcați drepturile politice câștigate în urma unirii. Latini adecă, după ce cu ajutoriul Românilor s'au ridicat la domnie, s'au lăsat a fi seduși de interesele sale de rasă și private și i-au părăsit pe Români. De aceea

Șincai dice: „Unirea această, cum se va arăta la locul său, mai pe urmă numai poporului a folosit, că aceștia au dobândit puțină scutiță cam anevoe, dar nobilii au rămas și rămân cu buzele drămbioate până astăzi, căci latinilor destul le este, că înșelându pe români în partea loră au putut învinge cu numărul pe calvini, cari în sine erau cei mai tari în timpul acela. Români cei proști (adecă țeranii) au gemut sub tiranie până la anul 1785, când s'a milostivit augustul împărat Iosif II a strica iobăgia, precum se va arăta la anul acela. Barem de ar fi trăit împăratul Iosif, până când ar fi ușurat și jugul bieților proști, cari nu mult s'au ușurat prin stricarea iobăgiei.“ ¹⁾

Șincai aci nu vorbește despre sfinta unire ca uniune dogmatică, nici nu o consideră din punct de vedere moral, cultural și național, ci numai din punctul de vedere al „scutițelor“ clerului, al căpătuirii boerilor sau nemeșilor români și al stricării iobăgiei; și nici din punctul acesta de vedere nu dice Șincai, că unirea ar fi produsă ceva rău nemului românesc, ci numai că nu a produsă totă binele sau folosul, ce s'a sperat, că-l va aduce conform diplomei împărătesci. Ceva bine a produs însă și din punctul acesta de vedere, întru cât a ușurat sôrtea clerului. Ér cauza, pentru care unirea nu a putut ameliora sôrtea nobililor români și ușura iobăgia țeranilor, Șincai nu o caută în însăși natura sfintei uniri, ci în răutatea dușmanilor poporului român, și în special și în perfidia magiarilor de ritul latin, cari — după Șincai — deși au promis Românilor, că le vor ușura sôrtea prin uniune, totuși nu au făcut-o acesta, ci au exploatat numai în favorul său propriu întărirea catolicismului din Transilvania prin uniunea Românilor.

Noi nu vedem în aceste idei nimica, ce ar fi compromișorii pentru sfinta unire. Roma, când s'a încercat, să unescă pe Români, n'a căutat la altă scop, decât să lătească religionea adevărată, și prin această să promoveze mântuirea sufletelor. Ér Români totă acest scop l'au avut în vedere în prima linie, căci în manifestul lor din 1698 apriat dice: „Judecându schimbarea acestei lumi înșelătoare și nestarea și neperirea sufletelor, căruia în măsură mai mare trebuie a fi decâtă tôte, din bună voea noastră ne unim cu biserica Romei etc.“ Curtea din Viena încă a urmărit scopuri bune: deoparte ușurarea sortii Românilor, precum ne spunea însuși Șincai în altă locă, ér de altă parte câștigarea simpatiiilor unui element puternic, cu care să pótă infrina tendințele Magiarilor calvini, cari în totă momentul erau gata să se ridice în contra domniei austriace. Unii dintre latini magiari din țară încă își aveau scopurile sale cu această unire: să înmultească numărul catolicilor din Ardél, și pe baza acesta ei înșiși să pótă ajunge câtă mai mulți în funcțiuni. Pe latinii aceștia îi înșereza Șincai pôte mai aspru, de cum au meritat, căci istoria arată, că latinii din țară și din punct de vedere curat politic totdeauna au fost mai toleranți și binevoitori față cu Români uniți, decât calvini. La începutul sfintei uniri nici latinii din Ardél nu puteau face nu scii ce lucruri mari pentru Români, căci și ei erau totă așa de asupriți din partea calvinilor, ca și Români. Apoi contrariu aserțiunii lui Șincai, s'au întâmplat și casuri, că latinii din patrie tocmai așa s'au întrepus pentru drepturile Românilor ca și pentru ale sale proprii. Ca exemplu aducem aci memorabila rugare comună a romano-catolicilor și greco-catolicilor din Iulie 1744 îndreptată către curtea din Viena. Cuprinsul acestui act memorabil se pôte ceti la Hurmuzaki. ²⁾

Că Șincai prin cuvintele citate n'a voit să osîndască unirea ca un lucru rău și ne-

folositoriu, se vede și de acolo, că dacă ar fi voit, să o facă acesta, ar fi venit în contradicere cu sine însuși. Șincai, precum scim, de repetite ori a considerat sfinta unire de un pas salutariu pentru Români, și el însuși a luptat necontentu pentru lățirea ei. Ba ce este mai mult, Șincai pe ori cine a lucrat în contra sfintei uniri, l'a considerat de dușman al Românilor, ér pe Români, cari nu s'au unit, i-a numit „prilostii“ și făcători de „gălcévă“, precum se vede și din aceste cuvinte ale lui: „Despre Români din Ardél acestea le înșemă. După ce s'au isprăvit acelea, cari le-am scris despre dînsii la anul mai de curând trecut, dușmanii loră, acatolicii din Ardél ¹⁾ și Grecii, nemul cel primejdios Românilor, ²⁾ precum îi numește Delchiaro, éră mai ales Dositheiu patriarchul Ierusalimului și el grecu fiind, carele venise în Ardél la Brașeu, câtă să cêră milă dela creștin, câtă să-și vină indulgențele sau iertările de păcate, de care și tatăl meu Ioan Șincai își cumpêrase una cu 40 de lei, ca să i-se pună pe pempt, când se va astruca, dară eu nu am lăsat să i-se pună, bine știind, că darul lui Dumneșu nu se pôte vinde pe ban. Acatolicii, dice, Grecii și mai virtos numitul Dositheiu atâta au desmintat pe Români cel din țara Bârsei și dela Hașegă, de s'au lăsat de unire, dară cel dela Hașegă erăși s'au întors la dînsa prin dojenirea mitropolitului Atanasiu, și cei din țara Bârsei au rămas prilostii și multă gălcévă au făcută cum se va arăta de aci înainte.“ ³⁾

Este altcum lucru de sine înțeles, că dacă unul sau altul dintre scriitorii nostri constată, că unele folose sperate n'au urmat din sfinta unire, prin aceasta ei nu condamnă sfinta unire. Din aceea, că nu s'a realizat un folos sperat, nu urmează, că în faptă s'a și produs un rău real. Apoi dacă unii scriitori constată, că într-o anumită privință sfinta unire nu a folosit, prin aceasta ei nu esclud folosele ei în alte multe privințe, și în deosebi în privința mântuirii vecinice, care mai virtos trebuie să se aibă în vedere, căci natura și scopul sfintei uniri nu stă în câștigarea drepturilor politice, ci în procurarea mântuirii sufletelor.

Totă așa de puțină noroc are dl. Densușan și cu un alt text din Șincai, pe care noi nu-l vom cita ciontat, cum face dînsul, ⁴⁾ ci întreg, ca să pótă pricepe ori cine adevăratul înțeles al cuvintelor lui Șincai.

Cronicariul nostru după ce arată încercările de unire făcute sub mitropolitul Teofil la anul 1697, adaugă: „Acesta a fost începerea unirii Românilor din Ardél și din părțile Ungariei lui împreunate, despre care Betlen Miklós încă scrie, precum urmează: „Atunci la anul 1697 noi trei înși (adecă Gheorghie Ban gubernatorul, Ștefan Apor și Nicolae Betlen), eram în Viena sau Beciu și odinoră fiind în conferință, Kinski luă înainte instanța statului catolicesc, în care pontul cel dintâru suna despre unirea acesta. Este scrisă între cărțile mele copia instanței aceleia și a rezoluției, ce s'a scris pe dînsa. Noi amîndoi, eu și gubernatorul, diseram, că noi nici de vestea instanței aceleia amă audiat, și pe cum vedem, este împotriva celor trei religii din Ardél, și mai virtos împotriva religiei calvinesc, ale căreia noi numai mădulari suntem, macară că suntem cei mai de frunte; pentru că în religie nu este gubernator, nici cancelariu, dreptă aceea noi nu putem grai la aceea ș. c. a. Dice Kinski: Nu graiți ca calvini, ci graiți ca consilieri împărătesci ș. c. a. Noi destul amă tudumănită (adecă amă protestat) și instanții încă amă dată împăra-

¹⁾ De aci poți vedea, că Șincai pe catolici nu-i considera de dușman.

²⁾ Cu aceștia și cu Muscalii (iar plăc dlui Densușan și scriitorul obscur Manegut) să fim uniți.

³⁾ Chron. a. 1701.

⁴⁾ Cercetare istorică critică pag. 38.

¹⁾ Cercetarea istorică-critică pag. 38.

²⁾ Chron. an. 1699.

³⁾ Șincai ibidem.

⁴⁾ Cercetare istorică-critică pag. 37.

¹⁾ Chron. an. 1514.

²⁾ Fragmente II p. 122—123.

XXXIV.

Dilele și lunile viniau și treceau. A doua serbătoare a pascilor găsi pe prietini nostri încă totu în Ierusalim. Orașul era în agitație și împărțit în două tabere: una recunoscea pe Mesia, alta nu.

Dimic se anunțau minuni nouă de ale lui. Drumurile resunau de cuvintele multămitore ale celor mântuiți și însănătoșiți de el. Dar bătrânii și mai marii poporului se adunau la sfat și sculau foc în contra lui deunțându-l ca pe un profet mincinos. De câteva ori au cercat, să-l șiucidă.

Tote acestea le-au auzit și Aglais și fiul ei. Acești oameni erau însă convinși în internul său, că minunatul om cu vorbele lui dumnezeiești e acela, pe care învățelul său Petru l-a numit Christos fiul lui Dumnezeu cel viu. Ei credeau, că acestu făcătoriu de minuni, de care ascultă legile naturii, este dăruit cu putere de Dumnezeu și poate totu, ce voesce. Ei nu părăsiră Ierusalimul. O mână nevedută parcă îi ținea, unu presimțu, care le spunea, că unu lucru încă și mai mare se va implini, și acela le va deslega întrebarea despre Mesia și-i va desvli dumnezeirea în tota mărirea ei.

Agitația generală și-a ajuns culmea. Cătră amedii a intrat învățelul cu unu felu de triumf în oraș. Ce triumf! Nu erau strălucire, nici trumbețe resunătoare, nici cete de ostași. Tote acestea lipsiau minunatului împăratu, care a intrat în Ierusalim. Elu sosi ședend pe o asină. Însoțitorii lui erau pruncii și poporul. Covorele, pe cari călca, erau frunze de palmu și rami de finicu. Trumbețe erau glasurile, cari ieșeau din inimii sincere: „Osana fiul lui Davidu! Binecuvintatu să fie, celu ce vine întru numele Domnului! Osana celu dintru înălțime!” Așa au parcursu drumul până la templu, unde s'a fostu adunatu o mulțime de orbi și de neputincioși, pe cari i-a vin-

decatu. Și cum se uniau resunetele de laude, de cari se umplea templu și aerul, cu mânia și pisma fariseilor și a cărturarilor?

Afară de prietini nostri se aflau pe acestu timp în Ierusalim încă mulți păgani. Ei erau plini de admirare de făcătoriu de minuni și nu doriau alta, decât să-l vadă și să vorbească cu el. Ei au rugatu pe apostolul Filipu, ér acesta pe Andreiu, ca să facă cunoscută învățelului dorința lor. Elu le-a vorbitu vorbe raționale, pe cari ascultătorii lui atunci încă nu le-au înțelesu, ci le aprobau triști în tăcere. Pe cându le vorbea, se auzi unu glas, ce umplu întregu templu: „Eu l'am iubit pe el și-lu voi iubi și mai multu!” Toți cei de față au rămasu surprinși și nu-și puteau da samă despre acestu. Unii ținea, să fie fostu unu tunetu. Alții diceau, că ângeru a grăitu cu el. Toți au plecatu cătră casă mirându-se, și sara deja scia întregu orașu cele întâmplate.

Dacă Paulu nu era între cei ce doriau să vorbească cu Mesia, asta a fostu, pentru că era dusu de mai multe zile din oraș.

De multu avea elu de gându, să cerceteze locurile, cari erau în legătură cu viața lui Mesia și mai cu samă micul oraș Viflimu, unde s'a născutu cu ocaziunea conserierii generale, precum se spunea, într'unu staulu, și unde l-au cercetat magii din răsăritu, cercetarea fataliă, ce a avut de urmare porunca îngrozitoare a lui Irod de a se ucide atâția prunci nevinovați. Legatul romanu a mersu să vadă și modestul Nazaretu, unde a găsitu urmele locuinței harnicului teslariu, care își hrănia fiul și soția cu lucrul mânilor sale. (Va urma.)

Bibliografie.

Cestini din dreptul și istoria bisericei românești unite, studiū apologeticu din incidentul investivelor „Gazeta Transilvaniei“

și dlui Nic. Densușană asupra Mitropolitului Vancea și a bisericei unite. Partea I. Opulă constă din 17 cõle=272 pagine formatu octavū, prețul 80 cr. și se poate procura la redacțiunea „Unirii“.

Posta Redacțiunii: Farnos. Cu părere de rău își comunicăm, că nu avem totu numerul.

Editoru și redactoru răspundătoru:

Dr. Victoru Szmigelski.

Sz. 177/1894.

(3) 1—1

Pályázati hirdetés.

Alsófehérmegye, balázsfalvi járásban Szász-Csanád község székhelyvel rendszerezett körorvosi állomás lemondás folytán üresedésben jövén arra ezennel pályázatot nyitok.

A körorvos évi javadalmazása 500 frt fizetés és 150 frt fuvarátalány, mely előzetes havi részletekben Szász-Csanád község pénztárából fizettetik ki; a gyógydíjakra nézve a körorvos a községekkel szabadon egyezkedik; azonban a vagyontalanokat ingyen köteles gyógykezelti, köteles továbbá körét havonként legalább kétszer beutazni.

A közegészségügyi kört a monorai, sorostélyi és szász-csanádi körjegyzőségekhez tartozó 9 község (10,656 lakóssal) képezi.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-a és az 1876. évi XIV. t.-cz. 143 §-a értelmében képesítésüket igazoló okmányokkal, politikai magatartásukat és erkölcsi magaviseletüket tanúsító bizonylattal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi február hó 27-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás az egészségügyi kör székhelyén Szász-Csanádon a község házában folyó évi február hó 27-én d. e. 10 órakor fog megejteni.

Szolgabírói hivatal Balázsfalván 1894. Január hó 22-én.

Simonffy Alajos,
főszolgabíró.

Cu deosebită stimă cutezū a incunoscința pre
Veneratulū Clerū greco-catolicū.
cā precum și până acum iaū asupra-mi gatierea de
iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelorū,
în ce privesce lucrul de mēsariū și de sculptorū, de colorare
respective de marmorisare și de prevedere cu icone sante,
dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului,
precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile
greco-catolice au câștigatū recunoscere deosebită,
și tote mă îndreptățescū la sperarea, că
Veneratulū Clerū mă va împărtăși occasional-
minte de prețuita-i încredere. Silința mea
sē va îndreptă totu-deauna într'acolo, că și
de aci înainte se meritū renumele celu bunū,
care mi-lam câștigatū până acum.

Prin tarifulū de zone dispărēndū departările, prin această
capacitatea de concurență mi-sa măritū.

Rogāndu-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. biserice.

(6) 51—52

Turnătoria de clopote și de metale a lui
ANTONIU NOVOTNY

în
Timisióra-Fabrioă

(2) 2—26
se recomandă spre pregătirea clopotelorū nouē, precum la
preturnarea clopotelorū stricate, mai departe spre facerea
de clopotiri întregi armonioșe,
pe lângă garanță pe mai mulți
ani, în fiesce care mărime pro-
vedute cu adjustări de ferū bătutū
construite spre a întorce
clopotele cu ușurință în ori ce
parte, îndată ce suntū bătute
de o lature, prin ceea ce suntū
mântuite de a se strica.

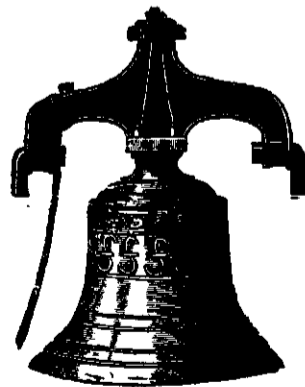
Cu deosebire recomandă de
elū inventatele și de mai multe
ori premiatele

Clopote patentate găurite,

cari au unu tonū mai intensivū,
mai limpede, mai plăcutū și cu vibrare
mai voluminoasă decâtū clopotele
turnate după sistemul vechiū, **cātu unu
clopotu patentatu de 300 kg. este egalu în tonu cu
unulu de 400 kg.** turnatū după sistemul vechiū.

Mai departe se recomandă spre facerea de **scanne
de fieru bătutu de sine stătătoare,** spre **preadjustarea
clopotelorū betrane cu corone de ferū bătutu ca și spre
turnare de clopote pentru orologe și de toce diu metalu.**
Clopote în greutate de 300 kg. și mai josū se află tot-
deuna în magazinū.

Prețurile ilustrate se trimitū gratis și franco.

Colecta pentru gimnaziul din Blăși.

Suma din nrul 4. fl. 4281.97

Simeon Corvin din Orăștie a colectat pe lista Nr 76 dela:

Simeon Corvin	fl.	10.—
A. P. Barcian	2.—	
Dr. Moldovan	2.—	
Muntean	2.—	
Nicolaș Vilt	1.—	
Petru Belei	1.—	
Dr. Avram Tincu	3.—	
Danil Danil	1.—	
Ion Zosara	1.—	
Nicolae Rozol	1.—	
Grof Mihail	2.—	
George Vințan	1.—	
Kis Iózsef	1.—	
N. Vlad	5.—	fl. 33.—

Ioan Mărginean stud. în cl. VII a gimn. din Blăși a colect. în Copru pe l. Nr. 20/b dela:

T. Murășan preot	fl.	1.—
Ioan Istrate	1.—	
Georgiu Legian	1.—	
Pauteleon Mărginean	1.—	
Iosif Mărginean jun.	1.—	
Ioan Istrate inv.	1.—	
Teodor Moldovan	—0.50	
Teodor Mărginean	1.—	fl. 7.50

Aureliu Pop Papiu stud. în cl. VII a gimn. din Blăși a colect. pe lista Nr 44/b dela:

Biriș Iacob Buțul	fl.	—0.10
Biriș Const. a Buți	—0.20	
Lezerian Georgiu	—0.10	
Teofil Iuan inv.	1.—	
Dela poporul din Iuș	3.70	
Lazar Papiu preot	1.—	
Biriș Gregorie	—0.10	
Roman Iacob	—0.10	
Fiscutean Marie	—0.10	
Mărginean Ion	—0.10	
Crișan Teodor	—0.10	fl. 6.60

N. Galea stud. în cl. VII a gimn. din Blăși a col. în Hundorf pe lista Nr 45/b dela:

Nicolau Galea preot.	fl.	1.—
Zaharie Gergel	1.—	
Vasilie Dan	1.50	
Teodor Petri	—0.30	
Markos Ioan	—0.20	
Nicolau Tereg	—0.20	
Iuliu George	—0.20	
Zacharie Suci	1.—	
Samoilă Marcos	—0.20	
Zacharie Petri	—0.20	
Achim Petri	—0.20	
Naftailă Dan	—0.20	
Ioan Nuțu	—0.50	
Petri Iosif	—0.20	
Teodor Lăpădat	—0.20	
Teodor Petri	—0.20	
Ioan Rus	—0.20	
Ioan Dan	—0.50	
Teodor Dan	—0.25	fl. 8.25

Ioan Hossu stud. în cl. a IV a gimn. st din Blăși a colect. pe lista Nr 18/b dela:

Dănilă George	fl.	1.—
Hădărean Traian	—0.20	
Cipăian George	—0.20	
Hossu Ioan	1.—	
Câmpean Ioan	—0.20	
Piroșca Mihail	—0.20	
Poparad Ilariu	—0.20	
Șandru Valeriu	—0.20	
Suiagă Emanuel	—0.20	
Veitșan Victor	—0.20	
Radu Augustin	—0.20	
Tanasie Ioan	—0.50	
Lupea Traian	—0.20	
Avram Aureliu	—0.50	
Stanci	—0.50	
Oprea Gregoriu	—0.50	
Iordan Nicolaș	—0.20	
Balint Eugeni	—0.20	
Popa Marian	—0.20	
Nestor Emiliu	—0.50	
Pop Iulian	—0.30	
Florea Ștefan	—0.10	

Antal Corneliu	—0.50
N. N.	—0.05
Pogăceaș Vasiliu	—0.20
Bărsan Ioan	—0.50
Peștean Alesandru	—0.10
Chetan Simeon	—0.30
Ordace Corneliu	—0.50
Ordace Valeriu	—0.50
Raț Traian	1.—
Spărios Mihail	—0.20
Pop Emeric	—0.25
Bărbat Ioan	—0.10
Pop Iuliu	—0.20

fl. 11.90

Pavel Rotariu ca redactor al „Luminătorului“ a colectat pe lista Nr. 19 suma de 92 fl., din cari 42 fl. s'au publicat deja în Nr. 52 din an. tr. era acum se publică și numele donatorilor computându-se aci numai suma de 50 fl. v. a.

Iulia Rotariu	2.—
Pavel Rotariu adv.	2.—
„Timișana“ inst. de cr.	20.—
Em. Ungurean adv.	10.—
Mateiu Mateescu	5.—
Petru Ionaș prof.	2.—
Dr. Petru Tegele	1.—
Caval. de Trapaș general major în pens.	50.—
Gratz	50.—

fl. 50.—

Nicolau Rusan proprietariu în Sâncel donează 4 act. „Iulia“ à 50 fl. = 200 fl. v. a. și pe lângă aceea a dat declarațiune în scris, că sa va lifera pentru gimnaziu 10.000 cărămizi corospundătoare, sau va da încă 200 fl. bani gata fl. 200.—

D. Rodeș forest. arch. fl. 60.—

Ștefan Colceriu par. în Dêmb a colectat pe l. Nr 311 dela:

Ștefan Colceriu	fl.	1.—
Biserica gr. cat.	1.—	
Școla confes.	1.—	
Basiliu Mateiu	—0.50	
Solomon Rus	—0.50	
Ioan Rus	—0.50	
Siarmășan P. și soția	—0.70	
Șioptorean Ilie	—0.20	
Buruian Ioan	—0.50	
Furnea Petru	—0.20	
Miron Georgiu	—0.20	
Tomșa Ioan	—0.20	
Graur Ioan	—0.20	
Rob Luca	—0.20	
Buruian Georgiu	—0.20	
Goron Vasiliacă	—0.30	
Pop Ioan	—0.20	
Purcariu Vasiliacă	—0.20	
Odenie Grigorie	—0.20	
Sângeorzan Iosif	—0.10	
Milășan Ștefan	—0.10	
Siarmășan Isailă	—0.10	
Siarmășan Teodor	—0.10	
Rus Tanasie	—0.10	
Rus Teodor sen.	—0.10	
Costinaș Artemie	—0.10	
Rob Georgiu	—0.10	
Moldovan Ioan	—0.10	
Miron Simeon	—0.10	
Moldovan Vasilie	—0.10	
Eftenie Ioan a Palag.	—0.10	
Siarmășan Georgiu	—0.10	
Moșuțan Ioan sen.	—0.10	
Rus Zacharie	—0.10	
Coșogean Teodor	—0.10	
Purcariu Teodor	—0.10	
Rus Vasiliacă	—0.10	
Coste Iosif	—0.10	
Odenie Palaghie	—0.10	
Eftenie T. Ioan	—0.10	
Șioptorean Ioan	—0.10	
Buruian Georgiu	—0.10	
Moșuțan Costan	—0.10	
Moldovan Iacob	—0.10	
Silvășan Grigorie	—0.10	
Oroian Georgiu	—0.10	
Siarmășan Ioan	—0.10	
Milășan Achim	—0.10	
Miron Tôder sen.	—0.10	
Milășan Ioan	—0.10	fl. 11.10

Teodor Bordan cleric curs. II a colectat în Hășmaș pe lista Nr. 3/b dela:

Ioan Bordan	fl.	—0.40
Vasile Baci	—0.60	
Maria A. Bordan	1.—	
Constantin Baci	—0.30	
Nuțu Ioan	—0.30	
Teodor Fărcaș	—0.30	
Ioan Mera	—0.30	
Vasile Mera	—0.20	
Vasile Nechită	—0.20	
Teodor Mera	—0.20	
Gligor Nan	—0.20	
Filimon Baci	—0.20	
Teodor Moț	—0.20	
Ioan Popa l. Simeon	—0.20	
Călină Iuon	—0.20	
Teod. Nuțu l. Ggligor	—0.20	
Mera Gligor	—0.20	
Ioan Oltean sen.	—0.20	
Teodor Baci	—0.20	
Pantilimon Moldovan	—0.20	
Gavrilă Dumitru	—0.20	
Vasile Tomeiu	—0.20	
Dănilă Nan	—0.20	
Iuon Dumitru	—0.15	
Iuon Moț	—0.20	
Teodor Muncaci	—0.14	
Oltean Marie	—0.10	
Popa Iuon Onea	—0.10	
Ioan Nuțu	—0.10	
Vasile Popa	—0.10	
Gligor Popa	—0.10	
Iuon Oltean Ghica	—0.10	
Nicolae Baci	—0.10	
Iuon Popa	—0.10	
Iuon Fărcaș	—0.10	
Iosif Nan	—0.10	
Iuon Oltean l. Samoilă	—0.10	
Gavrilă Nan	—0.10	
Pavel Popa	—0.08.	
Niculae Cean	—0.08	
Vasile Tomeiu	—0.10	
Simion Oanca	—0.20	
Biserica gr. cat.	1.—	
Iacob Bordan	1.—	
Rotariu Teodor	—0.10	fl. 10.65

Patriciu Barb avocat în Reghin a colectat pe lista Nr. 81 dela:

Patriciu Barb adv.	fl.	50.—
Elena Barb	50.—	
Nekita Callini propr.		
în Meșterhâza	15.—	
Iustin Callini propr.	15.—	
Sever Barb	10.—	
Iosif Popescu	2.—	
Marcu Cetățan	10.—	
M. și Carol. Orbonaș	50.—	
Ioan Socol	3.—	
Ioan Tamás	2.—	fl. 207.—

Dr. Ioan Uilăcan medic. în S. Petru a colectat pe lista Nr. 15/a dela:

Dr. Ioan Uilăcan	fl.	2.—
Dem. Vulcan propr.		
Pogăcea	1.—	
Nicolau Vulcu propr.		
Pogăcea	1.—	
Teodor Iustian propr.		
S. Petru	3.—	fl. 7.—

Basiliu Raț vicariul Făgărașului a mai colectat

1. Din *Hersen* pe lista Nr. 813 dela:

Georgiu Fētu	fl.	—0.30
Radu Fētu	—0.10	
Daniel W. Lie	—0.20	
Ión G. Rimia	—0.10	
Daniel Rimia	—0.20	
Niculae Bêlan	—0.20	
Ión R. Fētu	—0.10	
George Rimea	—0.20	
Ilie Rimea	—0.15	
Petru Fētu	—0.20	
Simion Fētu	—0.10	
Mateiu Andraș	—0.05	
Ilie Ilie Judele	—0.20	
Iacob Fētu	—0.10	
Iacob Mateiu Rimea	—0.10	

Niculae Sierb		
Iacob Bălan		
D. D. Junce		
Iosif Herseni		
Matei Lie	fl.	—50
Ioan Gros		
Dav. G. Lie		
Ion Judele		
David Fētu	fl.	2.80
2. Din Hurez pe lista Nr 819 dela:		
Dănilă Sas paroch	fl.	2.—
George Pandrea	fl.	1.—
3. Din Voila pe l. Nr. 852 dela:		
Nicolae Sierban preot	fl.	1.—
Daniel Sierban not.		1.—
Fondul luminilor		1.—
Biserica gr. cat.		1.—
Nicolaș Popa		—1.10
Dionisie Gabor		—1.10
Nicolaș Moldovan		—1.10
Ión Dobrin		—1.10
George Sierban		—1.15
Dionisiu Aron		—1.10
Ión Gabor		—1.10
Nicolae Cornie		—1.10
Vasile Popa		—1.10
Neagoe Georgiū		—1.10
Ión Sierban		—1.10
Popa Georgiū		—1.10
Iosif Gabor		—1.15
Ión Sierban		—1.15
Daniel Sierban		—1.10
Molnar Daniel		—1.10
Ión Nicolici		—2.20
Samoilă Bilibocă		—1.10
Ión Siuteu	fl.	—1.15
4. Din Comana inf. pe l. Nr. 837 dela:		
Iosif Pop par. gr. cat.	fl.	2.—
I. Porița preot gr.-or.	fl.	1.—
George Andron		—50
George Pop Matea		—50
George Pop		—50
George Halmágyi		2.—
George Pop		—50
Cupcia Iacob		1.—
Hirschfeld Moritz		1.—
Basilu Itean		—50
Georgiū Cantor		—50
Nicolaș Chiornitã		5.—
Brettyey Pál		3.—
Baer Ggyörgy		5.—
Ananie Roșală		—50
Georgiū Ioan Neagoe		1.35
Szabó		—50
Kovács		1.—
Gáspár Iózsef		10.—
George Tépós		—50
Samoil Comanici		—50
Pop Virgil		—50
Ioan Capeta		—50
Aron Flucus		—50
G. Comănicî		1.—
Aurelia I. Pop preot.		1.—
Ioan Motoc		—50
Ioan Dima		—04
Niculae Niță Cristea		—04
George Mateiū Gridan		—10
Niculae Fētu		—05
Vasile Gridan		—08
Idomin Andr. Popa		—10
Nicolae Pop Gridan		—15
Nicolae Filon Popa		—15
Ioan Popovici		—10
Liviū Popa		—20
Inache Conta		—10
Nistor Popa		—10
Ioan Costea Cătrini		—10
Ioan Mateiū Popa		—05
Avisalon Gridan		—10
Nicolae Monea		—10
Iacob Fētu	fl.	—20
5. Din Drăguș pe l. Nr 851 dela:		
George Jurcovan preot	fl.	1.—
Nicolae Rogodiã		—10
Georgiū Bota		—10
Arsente Gușailă		—20
Ioan Bota		—10
George I. Rogodiã	fl.	—07
George Murășan a col. în Siarpotoc pe lista Nr 24/b dela:		
Ioan Murășan	fl.	1.—
Popor. din Siarpotoc	fl.	1.20

Emiliu Socaciū stud. VI cl.		
gimn. a col. pe l. Nr. 25/b dela:		
Ioan Muntean	fl.	1.—
Avram Socaciū		—50
Antoniū Vințan		—50
Ioan Babeș		—20
Marcu Vințan		—10
Petru Cozac		—10
George Vințan		—10
Ioan Vartolomoniu		—10
Ioan Micloșoniū		—05
Zacharie Părău		—10
Nicolae Bere		—10
Ioan Cozac		—10
George Părău		—05
Vasiliū Vartolomoniu		—10
Antoniū Nopcia		—10
Sigismund Babeș		—10
Alesandru Babeș		—10
Arsenie Ardelean		—10
Niculae Vasiū		—10
Nicolaș Cozac		—10
Ioan Vasiū		—10
Nicolaș Babeș		—10
Andreiū Vasiū		—10
Iosif Vasiū		—05
Avram Vasiū		—10
Ioan Bolduș		—10
Părău Ioan		—05
Vasile Martinescu		—20
George Opruț		—20
Nicolaș Cotan		—10
Petru Cotan		—10
Vasiliū Păcurariū		—12
Ioan Munea		—10
Iosia Covan		—10
Vasiliū Martinescu		—10
Ioan Pălean		—10
Vasiliū Pălean		—15
Ioan Babeș		—10
Georgiū Gavrilă		—10
Moise Nicolescu		—10
Nicolaș Martinescu		—10
George Cotan	fl.	—10
Pe l. Nr 29/b. s'a col. dela:		
Iuliū Pop casir		2.—
Simeon Băcilă preot gr. or. în Ormendea		1.—
Nic. Pop d. Besinëu c. gr.-or Ormendea		2.—
G. Moldovan not. cerc.		2.—
G. Bardosy propriet.		2.—
N. Berariu par. gr.-or în Bejan	fl.	2.—
Pe lista Nr 31/b. s'a colec. prin Iustin Bora dela:		
Ioan Bora preot	fl.	1.—
Mathi Ioan junior		—20
Alesiū Bora		1.—
Mateiū Mathi		—20
Costantin Bora		—20
Danciū Bora	fl.	—50
Vasiliū Suciū preot în Benic a colect. pe l. Nr. 93/a dela:		
Aron Beteciū	fl.	2.—
Crătiun Pop		1.—
Remus Cristea		1.—
Laurian Frâncu		1.—
Simeon Pascu		1.—
Basilu Cristea		1.—
Nicolaș Beteciū		1.—
Vasiliū Cristea		—50
George Suciū		—50
Nic. Preja I. Stefan		—50
Ioan Drăgan		—50
Emilian Frâncu		1.—
Sevastian Laslo		1.—
Chiorean Gligor		—50
Niculae Frâncu		—50
Aron Niculas		—20
Preșa Gligor		—20
Preșa Partenie		—20
Nicolae Crișan		—20
Niculae Drăgan		—20
Nuțu Suciū		—20
Vasile Frâncu		—20
Vasile Crișan		—20
Dela mai mulți donat.		1.97
Bucate col. în val. de		1.86
Comuna bisericescă		5.—
Vasiliū Suciū preot	fl.	2.—
Stefan Lita par. în Lunca a colect. pe l. Nr 881 dela:		

Stefan Lita	fl.	2.—
I. Mihaiū Inv. și s. Elis.		1.—
I. Mihaiū l. T. Cas. com.		1.—
Niculae Gabra l. Vas.		1.20
I. Mihaiū l. Simion		—20
V. Velicea l. Niculae		—30
Simeon Mihaiū		—20
Irina Surdu		—30
Ana Surdu		—10
Popor. gr. cat. din Lunca		2.70
Petru Cosciuc cancelist în Mercurea a colectat dela:		
Petru Drăgiciū prim-preot. Mercurea	fl.	2.—
I. Droc protop. gr.-or.		5.—
Ioan Măcelariū propr.		5.—
G. Muntean măcel.		1.—
Basilu Murășan		1.—
Ioan Dragomir		1.—
Romulus Popp paroch gr. or. Gîrbova		1.—
Ioan Măcelariū not. Apoldul mic		5.—
I. Lazar par. gr. or.		2.—
D. Arcoțan jude com.		2.—
I. Arcoțan diac. gr.-or.		2.—
Ioan Iuga		2.—
Moise Buta		1.—
Ilie Topârcean		1.—
Dumitru Pop		1.—
Ioan Beu		1.—
M. Papp Ludoșul-mare		2.—
Ioan Muț		1.—
I. Stăculea not. Sina		2.—
D. Păniloiu par. gr.-or.		2.—
N. Fillimon prop. Rociu		1.—
D. Muthiū not. subs.		1.—
Gerge Beu not. Rod		2.—
Ioan Dobrescu propr.		1.—
Friederic Cotascu not. subst. Dobârca		1.—
Ioan Vecerdea jude Topârcea		1.—
Ilie Pop not. Poiana		2.—
Micu Adam vicenot.		1.—
D. Gise jude com.		1.—
I. Serbu par. gr. or.		1.—
A. Serbu diac. gr. or.		1.—
Aron Vonica propriet.		1.—
Dum. Rodean propr.		1.—
Aron Georgescu măs.		1.—
Ilie Opreau opincariū		—50
Ioan Maniț propr.	fl.	—50
Ioan Albon preot în Velcheriū a colectat dela:		
Ioan Albon preot o act. „Murășana“	fl.	50.—
Bis. gr. cat. Vecheriū		20.—
M. Albon ofic. c. și r. în B. Pesta		25.—
Harfas Mașteiū		5.—
Roșca Partenie cantor		2.—
Cosma Constantin		1.—
Ioan Rus invet.		20.—
Ioan Giuj propr.	fl.	2.—
Simeon Micu protop. în Alba-Iulia a colectat:		
1. Din Alba-Iulia Lipoveni dela:		
Simeon Micu		10.—
George Filip adv.		15.—
Mateiū Nicola		5.—
Ioan Coșeriū		5.—
I. Gerasim jude reg.		3.—
Iacob Tulburean		—50
August. Cimbulescu		—40
Nicolaș Băcilă		1.—
Antonie Cricovean		1.—
Iosif Roman comerc.		2.—
Nicolaș Barb		5.—
Augustin Comes	fl.	1.—
2. Din Alba-Iulia Maier dela:		
Ioan Mărginean	fl.	1.—
Nonus Poruț		1.—
Nicolae Drămbărean		1.—
Ioachim Dănilă		1.—
Iosif Pancu		—50
Teodor Pore		1.—
Dumitru Furdu		1.—
Valeria Borza	fl.	1.—
3. Din Vințul inf. dela:		
Iacob Cornea	fl.	1.—
4. Din Cetea dela:		
Petru Raica preot	fl.	1.—

N. Dărămuș not.	1.—	
Bota invet.	1.—	
I. Frâncu preot gr. or.	1.—	
A. Repede preot. gr-or.	—20	
Hălălăiu Dumitru	—20	
Nicolas Ioan	—10	
Ioan Sevan	1.— fl.	5.50
5. Din Ighiu dela:		
Sipoș Sigismund	fl. —20	
Basiliiu Andrea	5.—	
Din casa bis. și colecta cu discu		
Dr. Aureliu Chișbac	10.—	
Ilie Radu	5.—	
Iancău George	—50	
Medrea Radu	—30	
Ioan Angel	—20	
Iosif Sipoș	—10	
Ioan Păcurariu	—15	
Groza Ioan	—20	
Baba Angel	—10	
Baba Stefan	—05	
Angel Florescu	—10	
Onuț Coste	—20	
Visalon Părău	—10	
George Părău	—10	
Niculae Mihăltan	—30	
Tirziu Todor	—50	
Angel Coste alui Nic.	—40	
Niculae Maxim	—24	
Niculae Păcurariu	—20	
Ioan Costea	—60	
Georgiu Istrate	1.—	
Nicolau Florescu	5.—	
Oana Dobo	—30	
Vasilie Tirziu	—20	
Nicolae Hada	1.—	
Nechifor Vêrzariu	1.—	
Stefan Angel	1.—	
Iosif Angel	1.—	
George Popa	1.—	
Georgiu Mogoșan	—50	
Veronica Florescu	2.—	
Vasilie Bucerdan	1.— fl.	39.64
6. Din Bucerdea vînsă dela:		
Moise Meteș	fl. 1.—	
Nistor Ambrosie	—50	
Truța I. a Bogat.	—20	
Nicolae Nestor	1.—	
Aureliu Giurca	1.—	
Ioan Florea	—10	
Martin Ales. și George	—18	
Miclea Petru	—10	
Miclea Ioan	—10	
Truța Clement	—20	
Giurca Raveca	—10	
Florea Simeon	—10	
Melea Vasilie	—20	
Melian Mihailă Miclea	—15	
Florea Gavrilă	—10	
Bordea Vasile	—10	
Florea Petru	—10	
Niculae Mitru	—10	
Truța Vasilie bogatu	—10	
Miclea Ioan și Iuliana	—14	
Nistor Amfioch. și Iac.	—10	
Biro Alexie	—10	
Nistor Raveca	—10	
Nistor Teodor	—10 fl.	5.97
7. Din Întregalde dela:		
Ios. Nistor primar	fl. 1.50	
Ioan Nistor preot	1.20	
Comunitatea bis.	—54 fl.	3.24
8. Din Necrelesci dela:		
Comunitatea bis.	fl. 1.50	
Nicolau Necrelescu	1.— fl.	2.50
9. Din Valea Găldii dela:		
Comunitatea bis.	fl. 2.—	2.—
10. Din Oșdea dela:		
Ciriac Raț	fl. 1.—	
Parteni Popa	—80	
Tanasie Refu	—60	
Popa Trifan	—50	
Pădurean Partenie	—40	
Marcu Ioan	—50	
Angel Stefan	—50	
Popa Tănăsie	—20	
Vas. Fleșeriu lui Vas.	—40	
Fleșeriu Vasilie	—30	
Indreiu Teofil	—12	
Popa Lica	—14	
Istina Pop	—40	

Fleșeriu Ciriac	—20	
Popa Pavel	—20	
Fleșeriu Login	—15	
Herta Aftenie	—20	
Paraschie Fleșeriu	—40	
Rusan Vasilie	—30	
Popa Onu	—50	
Iacșa Niculae	—12	
Crișan Ariton	—40	
Popa Vasilie	—40	
Păcurariu Candin	—30	
Crișan Iuon	—30	
Vasilie Mitrofan	—40	
Vasilie Mitrofan	—50	
Sântimbrean Iuon	—40	
Tyarpi Niculae	—40	
Pădurean Iuon	—40	
Marcu Mihailă	—40	
Marcu Onica	—20	
Popa Brascoveana	—20	
Crișan Login	—30	
Herta Vasilie	—20	
Fleșeriu Niculae	—10	
Tenia Fleșeriu	—10	
Popa Nesie	—20	
Petru Popa	—20	
Vasilie Crișan	—20	
Popa Partenie	—20	
Iacșa Lica	—50	
Isid. Fleșeriu	—30	
Ioan Moldovan	—10	
Partenie Moldovan	—10	
Crișan Ioan	—30	
Ana Iuga	—20	
Popa Maria	—20	
Popa Nesie	—15	
Popa Lica	—15	
Popa Cristea	—10	
Niculae Moldovan	—20	
Ioan Raț	—30	
Drăgan Partenie	—10	
Rus George	—10	
Cerghedean Petru	—10	
Crișan Nesie	—10	
Popa Petru lui Iovu.	—10	
Muntean Petru	—90	
Muntean Iuon	—80	
Popa Iuon	—10 fl.	18.43
11. Din Chișfalău dela:		
G. Totoian vprot. on. fl.	100.—	
Nicolau Anca faur	5.— fl.	105.—
Iosif Hătegan preot în Sălciua de jos a colectat		
1. Din Sălciua de jos dela:		
Iosif Hătegan	fl. 1.—	
Simeon Pasca	2.—	
G. Cimoca preot gr. or.	—50	
Draguș Vasilie	—30	
Oltean Dumitru	—10	
Oltean Vasilie	—05	
Iuonics Vasilie Lia	—20	
Cruceță Gavrilă	—10	
Coțan Ilie	—10	
German Simeon	—04	
Iuoniciu Gligor	1.—	
Popa Iuon	—05	
Duma Nistor	—04	
Ioan Domșa	—08	
Petru Măru	—02	
Giurgia Vasilie	—60	
Oltean Todor	—02	
Gradia Vasilie	1.—	
Sava Alexa	—10	
Lombrea Gavrilă	—20	
N. N.	—20	
Geberta Iosif	—10	
Simion Moldovan	—20	
Iuon Butură	—30	
George Gidrai vicenot.	—50	
Simon Aureliu	—30	
Gligor Iuon primariu	1.—	
Oara Gavrilă	—14	
Simon Vasilie	—10	
Salca Vasilie	—10	
Banda Todor	—10	
Iuoniciu Filimon	—10	
Iuoniciu George	—10	
Banda Niculae	—10	
Giurgiu Ilie	—10	
Butură Mihail	—10	
Vlas Barbura	—15	
Bendea Iuona	—10	

Vomuca Palagie	—04	
Coțan Sava	—05	
Salca Todor	—05	
Salca Paraschie	—05	
Gherta Maria	—06	
Sorb Iuon	—05	
Mana Maria	—04	
Bendea Todor	—05	
Lupșa Dumitru	—04	
Duma Todor	—04	
Pandor Gavrilă	—05	
Duma Alexă	—05	
Popa Simeon	—04	
Popa Mașteiu	—04	
Bunea Iuona	—02	
N. N.	—04	
Bunea Gavrilă	—20 fl.	12.30
2. Din Poșaga inf. dela:		
Bis. gr. cat.	fl. 5.—	
Elena Rus	—50	
Tioner Alesandru	—10	
Tioner Gavrilă	—10	
Ordu Niculae	—10	
Popa Todor	—10	
Popa Mihaiu	—10	
Rașa Savina	—20	
Botăș Alesandru	—10	
Macarie Dumitru	—10	
Orzu Vasilie	—10	
Popa Iuon	—20 fl.	6.70
Ioan Pop David paroch în		
Scoreiu a colectat dela:		
Ioan Pop David	fl. 1.—	
Ioan Georgescu	1.—	
Biserica gr. cat	2.—	
Gedeon Vas	1.—	
Candit Vulcu	—10	
Niculae I. S. Streza	—10	
Paraschiva Ciungu	—05	
Alesandru C. Vulcu	—20	
Georgiu Pop David	—20 fl.	5.65
Nicolau Porea preot în Basna		
a colectat dela:		
Nicolau Porea	fl. 1.—	
Nicolau Tufescu inv.	—50	
Georgiu Ciocu	—50	
Ioan Ciungariu	—50	
Ioan Popoviciu	—25	
Ioachim Lupu	—25	
Iacob Botorog	—25	
Ioan Câmpănu	—25	
Gavrilă Limbășan	—20	
Dumitru Sierășan	—20	
Miron Bichiș	—10	
Casa bisericele	1.—	
Poporul întreg	2.90 fl.	8.90
Alesandru Dobrescu vprot în		
Sebeșul săs. a colectat		
1. Din Sebeșul săs. dela:		
Ioan Dregan	fl. 50.—	
Dr. Pompiliu Isac	10.—	
Ioan Paraschiv	5.—	
Radu Zunia	3.—	
Maria Zunia	1.—	
Simeon Ianculescu	1.—	
I. Bojiță	2.—	
C. Crețescu	2.—	
Ioan Oniț	3.—	
Iosif Oniț	1.—	
Victor Pop	1.—	
Nicolau Tomaș	1.—	
Dr. Ion Elekes	5.—	
Ioan Oncescu	3.—	
Ioan Tipeiu	2.—	
A. David	1.—	
Zevedeiu Murășan	2.—	
Avram Păcurariu	1.—	
Samoil Roșu	1.—	
Nicolau Todea	1.—	
George Tătar	1.—	
Isidor Blaga	1.—	
Vasilie Blaga	1.—	
Eliseu Mărcău	1.—	
Mateiu Savu	1.—	
Sergiu Medean	1.—	
Zinca Balomiri	2.—	
Ion Cașolțan	2.—	
Alesandru Dobrescu	3.— fl.	109.—
2. Din Cut dela:		
Ioan Mutu	fl. 1.—	
Ioan Bitea	1.—	
Nicolau Velțan	1.—	
Emilia Albini	1.—	

Nistor Vasile Ignescu „	1.—	
Ioan Dicu-Decan „	1.20	
Niculaei Sam. Vasilco „	1.—	
Clemente Vasilca „	1.—	
Ulpia Coșeriu „	2.—	
I. Frățilă „	—50	
Ilie Simescu „	—30	
Georgiu Nistor „	—50	
Mihail Nistor „	—25	
George Vasilca „	—25	
Ión Cutean „	—25	
Ioan David Dăian „	1.—	
George Vasilca „	—40	
Nistor Gligor I. Dănilă „	—40	
Bria Ion „	—30	
Ioan Simescu „	—20 fl.	14.55
3. Din <i>Șeușa</i> dela:		
Din parochie „	fl. 1.70	
Nic. Hătegan paroch „	1.— fl.	2.70
4. Din <i>Berghin</i> dela:		
Ioan Héprian „	fl. 1.— fl.	1.—
<i>Francisc Hossu Longin</i> adv.		
In Deva a colectat dela:		
Franc. Hossu Longin		
și soția Elena Pop fl.	50.—	
Ioan Mihaiu propriet. „	10.—	
I. Moț jude de tablă „	5.—	
G. Ciat jude de trib. „	5.—	
S. Horvath proc. reg. „	5.—	
Lucr. Costa Olariu „	6.—	
Nechita Luculeț invet. „	2.—	
A. de Herbay not. cer. „	2.—	
Login Ardelean cive „	2.—	
Dr. Nicolae Moț med. „	2.—	
August A. Nicoră „	5.—	
G. Nicoră preot gr. or. „	5.—	
Dr Gavrilă Suciū cand.		
de adv. „	3.—	
S. C. „	1.—	
Ioan Antal invet. „	2.—	
Ioan Simionas preș.		
sedr. orf. „	5.—	
Dr. A. L. Hossu adv. și		
soția Aurelia Petco „	50.— fl.	160.—
<i>M. Dobrean</i> paroch gr.-cat.		
In Tulgheș a colectat dela:		
Mih. Dobrean „	fl. 50.— fl.	50.—
Suma „	fl.	5550.39

Dare de samă și mulțamită publică.

Subscriși în numele comitetului aranjatori cu toată onoarea venimă a da samă despre rezultatul balului din 11 Februarie 1893 ținut în folosul fondului „pentru ajutorarea studenților miseri în cas de morb“ dela institutele de învățămîntă din Blăși, și totodată a exprima mulțamită publică tuturor, cari au binevoit a concurge cu obolul lor pentru sporirea numitului fond ca participanți, colectanți și contributori marimimoși.

I. Venitul intern. a) *Lista balului:*
 Dr. Rónai János 1 fl. G. Muntean 2 fl. Dem. Turc jun. 2 fl. G. Mărginean 1 fl. Pongrácz Geró 1 fl. Teod. Vlaicu 2 fl. Lad. Man 1 fl. Dem. Ianchi 2 fl. G. Pop 2 fl. N. Hulea 2 fl. Oct. Măcelariu 1 fl. I. Mihălțan 1 fl. Ger. Mărginean 1 fl. I. Furnea 2 fl. Laur. Pascu 1 fl. Iuniu Br. Micu 1 fl. Dr. Al. Pop 1 fl. Ios. Lita 2 fl. Dna Bariș 2 fl. Mich. Simonetti 1 fl. Mir. Dascăl 2 fl. Pongracz Simon 2 fl. Dav. Radeș 2 fl. *) *Simonffy Alajos* 2 fl. D. Ban 1 fl. I. Săbăduș 2 fl. D-șora Simonetti 1 fl. Lud. Csátó 4 fl. Fr. Darvași 2 fl. Aug. Coltor 1 fl. I. Crișan 2 fl. St. Oltean 5 fl. St. Dragoș 2 fl. Sara Kaunz 1 fl. G. Fogoroși 3 fl. I. Handrea 2 fl. Aug. Gruita jun. 1 fl. Aur. Maniū 1 fl. Borz 1 fl. Dion. Velicea 2 fl. G. Hock 2 fl. Elis. Benedek 2 fl. Toma Simu 2 fl. Maria Vlassa 1 fl. Nic. Solomon 2 fl. P. Suciū 2 fl. 50 cr. Vas. Turcu 3 fl. Aur. Trifan 3 fl. I. Icloșan 2 fl. Maria Trifan 2 fl. Corn. Bota 1 fl. Ros. Solomon 3 fl. Mich. Ianza 2 fl. Vict. Schiesl 2 fl. I. Marian 1 fl. Beóthy szolgabiró 2 fl. Dion. Trifan 1 fl. Daniel István 2 fl. Székely Krisztina 2 fl. Schiesl Károly 2 fl. Al. Bugner 1 fl. V. Băcilă 2 fl. I. Rusan 5 fl. N. Mun-

*) On. contribuenți însemnați cu litere cursive au solvit preste prețul intrării.

tean 2 fl. S. Muntean 3 fl. Rud. Riș 2 fl. Isid. Chețan 3 fl. I. Moldovan 2 fl. G. Bărbat 3 fl. N. Crișan 2 fl. Mórícș Bretter 4 fl. Aadr. Furcă 2 fl. Mich. Raș 2 fl. Fam. Moldovan din Noșlac 2 fl. I. Negruț 2 fl. Em. Negruț 2 fl. Aron Papiș 3 fl. I. Marian 2 fl. Sim. Moldovan 2 fl. Aur. Domșa 2 fl. V. Costea 1 fl. Zudor Szuzsána 1 fl. Dr. Iac. Brendușan 2 fl. Iosefa Mendl 3 fl. Dr. Aug. Bunea 1 fl. St. Pop 1 fl. Leop. Heisikovics 2 fl. Schwártz Iacob 1 fl. I. Domșa 1 fl. Moise Birtalon 6 fl. G. Pop 2 fl. St. Pop (Mihail) Amalia Grama 2 fl. I. Ianza 2 fl. Cost. Ianza 1 fl. Luca Rusan 2 fl. V. Medeșan 1 fl. Baruch Moricz 1 fl. N. Rusan 3 fl. Ios. Salzberger 1 fl. Sal. Sinberger 2 fl. Ios. Hossu 2 fl. Vas. Orășan 2 fl. Suma fl. 196.50

b) *Contribuiri din loc:* Dr. V. Hossu 1 fl. I. M. Moldovan 5 fl. G. Vancea 2 fl. Fried. Schuller 3 fl. Suma fl. 11.—

II. Venit estern. a) *După listele de colectare:*

Lista Nr. 2. Colectante: B. Raș, vicariu (Făgăraș) 2 fl. Dr. Popp protomedic 1 fl. Dr. Andr. Micu adv. 1 fl. C. F. Slavik 1 fl. G. Boer 1 fl. Zinca Roman 1 fl. V. Dan 1 fl. I. Turcu protonot. com. 1 fl. Al. Pocol 1 fl. D. Chișorean 1 fl. Dr. N. Motoc adv. 1 fl. Dăn. de Grămoiu vicecom. pens. 1 fl. Luca Manișor 50 cr. Iuliū Dan protopop 1 fl. Dr. I. Senchea ases. la sedr. orf. 1 fl. Suma fl. 15.50

Lista Nr. 4. Colectante: Al. Ciura (Abrud) 1 fl. B. Bașota adv. 1 fl. Al. Ivașcu măestru 1 fl. I. Moga 1 fl. Dr. Laur. Pop adv. 1 fl. Mich. Cirlea not. publ. 1 fl. Sam. David comerciant 1 fl. Suma fl. 7.—

Lista Nr. 6. Colectante: Paul Oltean (Hăteș) 1 fl. I. Ianza vicariu 2 fl. Suma fl. 3.—

Lista Nr. 10. Colectante: N. Togan cooper. 1 fl. Dr. A. Baciū medic 1 fl. Dr. Oct. Rus adv. 1 fl. I. Siuluț 1 fl. Baron Urs colonel 5 fl. B. P. Hărșan adv. 1 fl. Tilea ingin. 1 fl. G. Maxim nobil de Hóchstenberg major c. r. în pens. 1 fl. Suma fl. 12.—

Lista Nr. 11. Colectante: I. Hătegan v. protopop (Dérgea) 1 fl. Mozes Mendl propriet. (Szótelke) 30 cr. T. Cesarean conduc. de economie Reczekeresztur 50 cr. Linca Cesarean 50 cr. V. Popp cantor. 10 cr. Maria Illyés propr. 5 fl. Benian. Popp dir. dom. 1 fl. I. Deac preot 50 cr. I. Androni preot (Pusta Szt. Mihaiū) 30 cr. X. Y. (Lupoea) 50 cr. I. Pop prot. 20 cr. Alesiu Costa pretor (Tihău) 50 cr. P. Colceriu 15 cr. V. Popp preot (Gălgău) 20 cr. T. Pop docente 10 cr. Iulian Colcer subnot. (Cernuc) 10 cr. N. Raș docente 10 cr. A. Iopsu preot 20 cr. Suma fl. 11.20

Lista Nr. 13. Colectante: Dr. Iacob Maior (Lugoș) 2 fl. Dr. Victor Mihályi episcop 3 fl. Iul. Mihályi v. colon. 2 fl. Mich. Bésán not. publ. 1 fl. Stef. Anton preș. la sedr. orf. 1 fl. Iac. Popescu ases. la sedr. orf. 1 fl. Coriolan Bredecan adv. 3 fl. Isid. Pop rigoros 1 fl. Andr. Liviu canonic 1 fl. Const. Radulescu adv. 1 fl. Mich. Perian, canonic 1 fl. P. Pop canonic 1 fl. Densușan canonic 1 fl. St. Moldovan prepos. 1 fl. V. Grozescu protopop 1 fl. N. Prostean adv. 1 fl. N. Nestor secret. episc. 1 fl. Corn. Iubaș actuariu 1 fl. Dr. Dem. Florescu 1 fl. Dr. St. Petrovici 2 fl. Dr. Maior adv. 2 fl. Suma fl. 29.—

Lista Nr. 14. Colectante: P. O. D. Ioan Moldovan protopop (Cătina) 1 fl. Al. Bărbulescu preot (Sân-Mihaiū) 1 fl. I. Bozac preot (Sâmbolec) 1 fl. Dem. Rus preot (Chibulcut) 50 cr. I. Chiciudean cooper. (Tagul mare) 50 cr. P. Rus adm. (Chiciud) 1 fl. Const. Costin preot (Uilac) 40 cr. A. Lupan (Siliuaș) 1 fl. C. Rus preot. (Siărmaș) 40 cr. Sim. Pinte, preot (Dimbu) 1 fl. L. Stupinean preot (Fiscut) 50 cr. Ieron. Dănilă 1 fl. Dăn. Turcu preot (Siopteriū) 40 cr. Suma fl. 10.10

Lista Nr. 15. Colectante: P. O. D. Vas. Hossu protopop (M.-Oșorheiū) 2 fl.

I. Cirlea (Alba-Iulia) 1 fl. P. Pop preot (Săbad) 30 cr. I. Crișan propriet. 30 cr. D. Căliman preot (Ciavaș) 50 cr. I. Raș (Siamșud) 50 cr. Greg. Bucur invetăt. 30 cr. Iuliū Saltelechi invetăt. (Mădăraș) 30 cr. I. Olosiū invetăt. (Mădărașul de câmpie) 30 cr. I. Florian preot (Mădăraș) 30 cr. A. Stoica 1 fl. Bas. Russ căpitan (Oșorheiū) 1 fl. A. Onaciū jude la Tablă 1 fl. A. Musche birtariū 50 cr. Mateiū P. de Grid jude de tablă pens. 1 fl. Dr. Em. P. de Grid adv. 1 fl. Nistor Onciū căpitan 1 fl. Suma fl. 12.30

Lista Nr. 20. Colectante: St. Pop adm. protopop (Orăștie) 50 cr. N. Muntean preot. (Sibot) 50 cr. I. Dreghiciū preot (Cudșir) 1 fl. I. Valdan preot (Romos) 30 cr. Ios. Popoviciū preot (Vaideid) 30 cr. Isid. Sodor preot. (Romoșel) 20 cr. D. Iancu preot (Turdaș) 30 cr. Adam Supșor preot (Castău) 30 cr. I. Avram paroch (Spini) 30 cr. I. Lupulescu paroch (Mărtinesci) 20 cr. I. Crismariū preot (Beriu) 30 cr. Suma fl. 4.20

Lista Nr. 25. Colectante: St. Radic protopop (Petroșeni) 1 fl. Isid Saturn preot (Merisor) 2 fl. I. Bora paroch (Petros) 1 fl. V. Iank pretor (Petroșeni) 1 fl. Atan. P. Bologa invetăt. (Lupeni) 1 fl. Iust. Dima comerc. (Lupeni) 1 fl. Suma fl. 7.—

Lista Nr. 28. T. C. 1 fl. E. C. S. 2 fl. Suma fl. 3.—

Lista Nr. 29. Colectante: Dion. Florian locot. (Alba-Iulia) 1 fl. Nic. Biju căp. 1 fl. Ios. Wagner locot. 1 fl. G. Fleșariū locot 1 fl. N. Botezan sublocot. 1 fl. Suma fl. * 5.—

Lista Nr. 33. Colectante: Aron Gerasim v. protopop (Petritara) 2 fl. Petru Nărăștean paroch (Ernut) 2 fl. Suma fl. 4.—

Lista Nr. 34. Colectante: Nic. Raș capelan (Clușu) 1 fl. I. Laslo protopop 1 fl. Andr. Truța percept. 1 fl. Alesiu Pop adv. 1 fl. A. Bh. 2 fl. Dr. Greg. Silași 1 fl. Em. Pop adv. 1 fl. I. Petran 1 fl. Bas. Podoba 1 fl. Aug. Cosma paroch (Feiurd) 1 fl. Iul. Coronian adv. (Clușu) 2 fl. Dr. G. Ilea adv. 1 fl. St. Gal 1 fl. N. Boteș ampoiast 1 fl. A. Isac adv. 1 fl. Suma fl. 17.—

Lista Nr. 36. Colectante: Dr. Radu (Bucuresci) I. Muntean farmacist 4.94 fl. Al. Bosocan farmacist 4.94 fl. D. Z. Furnică comerc. 2.47 fl. N. Iajo farmacist (Brăila) 2.47 fl. N. N. 1.47 fl. Sim. Crainic prof. (Bucuresci) 2.47 fl. Ios. Filipan farmacist 1.48 fl. Dr. Grindean 99 cr. N. N. 1.04 fl. Suma fl. 22.23

Lista Colectante: I. Moldovan protopop (Medias) 1 fl. 1 fl. Dion. Roman c. adv. 1 fl. Dr. I. Ioan adv. 1 fl. Dem. Indre 1 fl. Mich. Popoviciū 1 fl. Ales. Suciū invet. 50 cr. Mai mult 1 fl. Suma fl. 6.50

Lista Colectante: Ilie Câmpean paroch (Vărviz) 1 fl. G. Băiaș propriet. (Siermaș) 50 cr. P. Precup paroch (Siermaș) 50 cr. I. Dobrean paroch (Corbu) 50 cr. V. Dobrean cantor (Vărviz) 25 cr. P. Găftan docente (Vărviz) 50 cr. Hurubean Mihály propriet. (Vărviz) 25 cr. Suma fl. 3.50

Lista Colectante: I. E. Butnariū invet. (Ghimeș) 60 cr. Sim. Boida pantofariu 40 cr. Gavrilă Ciobotariū paroch 1 fl. Teodor S. Rus 30 cr. Suma fl. 2.30

b) *Contribuiri fără liste:* Dr. Em. Doctr și consorta (Viena) 10 fl. I. Mihălțan auditor milit. (Pojon) 5 fl. I. Uurzicean proprietariū (Gyó-Békás) 1 fl. Iuliū Coruea (Căpâlna inf.) 1 fl. Lud. Andreiū not. cerc. (Totoiū) 1 fl. Al. Gruita preot (Asinip) 1 fl. Zach. Bruu 2 fl. Torny Lajos (Veza) 5 fl. Ioachim Frenț (Reșița) 3 fl. Leop. Nussbaum (Hususău) 2 fl. Aug. Negruț (Orba) 1 fl. Suma fl. 32.—

Blăși 25 Ianuariū 1894.

Ales. Uilăcanū,	N. Popescu,
președinte.	cassariū.
<i>Bilanț:</i>	
Venitul total „	fl. 414.33
Spesele „	fl. 87.04
Venitul curat „	fl. 327.29